

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugo-
slaviji 120 Din, za
inozemstvo 140 Din

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Ceneoglasov
1 stolp, peti-vrsta
maloglasni po 150
in 2 D, večji oglaš
nad 45 mm višine
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
Pri večjem
poročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen pondeljke in
dneva po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, ne frankirana
pisma se ne sprejemajo - Uredništva
telefon št. 2050, upravnitstva št. 2325

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Čekovni
račun: Ljubljana štev. 10.650 in 10.349
za inserate, Sarajev št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Razprava o vladni deklaraciji

Odlično stvaren nastop vseh govornikov - Tudi opozicija niti z besedo ne napada dr. Korošca
Ves parlament aplavdira dr. Hohnjecu - Joca Jovanovič obroja KDK

r Belgrad, 7. avg. (Tel. »Slov.«) Pred dnevnim redom današnje seje narodne skupščine je poslanec Milutinović ponovno zahteval, da se poslancem KDK odvzamejo dnevnice, ker ne prihajajo na skupščinske seje. Radikal Pavlovič je zagovarjal svoj predlog o spremembi skupščinskega poslovnika ter zahteval za ta predlog nujnost. Predsednik dr. Korošec je izjavil, da nujnosti predloga ne sprejema, za kar je žel burno odobravanje opozicije. Radikalni poslanec Milašinović je stavil nujni predlog glede zakona o razširitvi delokroga okrajnih sodišč. Demokrat Pečić zagovarja nujni predlog glede spremembe in

dopolnitve finančnega zakona, v kolikor so te spremembe potrebne in se tičejo prosvetnega ministrstva glede redukcije gimnazij. Mi smo o tem že poročali, da po tem predlogu ostanejo vse gimnazije neokrnjene. V imenu vlade je Grol izjavil, da sprejema nujnost, da pa se mora predlog v odboru prestilizirati, da ne bo v nasprotju s finančnim zakonom.

r Belgrad, 7. avgusta. (Tel. »Slov.«) Na današnji skupščinski seji se je pričela debata o deklaraciji. V glavnem je debata potekla mirno in precej stvarno. Veliko zanimanje je na današnji seji vzbudil

Govor glavnega govornika posl. dr. Jos. Hohnjeca

ki je izvajal:

Politika se opredeljuje kot umetnost, in sicer kot pospeševanje splošnega blaga z delom vodilnih oseb. Politika je torej praktična umetnost. Ona računa za dejstva ter je v vseh ukrepih in podjetjih odvisna od dejstev. Ona izbira pravilna dejstva, s katerimi se more v danem momentu namen konkretne države najbolje realizirati. Kot praktična umetnost se politika v popularnem žargonu opredeljuje kot umetnost tega, kar je mogoče. Smisel za to, kar je možno, tvori jedro vsake politike. Iz tega sledi, da je možnost merilo in meja za delo strank, naj so te stranke v vladi ali v opoziciji. Doseči to, kar je možno, je cilj vlade in strank, na katere se vlada opira. Še bolj velja to za vlado, ki je izšla iz koalicijske stranke. Program take vlade je rezultat kompromisa med različnimi načeli in stremljenji. Delo take vlade je rezultanta različnih komponent. To, kar je mogoče, mora biti merilo, s katerim tudi opozicija meri svoje cilje in težnje. Manjšina ne more biti večina, ker je to po zakonihi številki nemogoče. Manjšina ne sme terorizirati večine, ker je to po parlamentarnih principih nemogoče. Manjšina ne sme a tous prix ovirati in onemogočevati delo večine, ker s tem ruši parlamentarizem.

Ako se dandanašnji toliko govori in piše

o krizi parlamentarizma

nosijo pri tem velik del krivde tiste opozicijske stranke, ki se nočejo zadovoljiti z usodo opozicije, ki nočejo potrpežljivo jesti trdega kruha opozicije, marveč hočejo z brezobzirno taktiko in terorističnimi sredstvi doseči to, kar je nemogoče. Ni mi treba posebej poudarjati, da je opozicija v našem parlamentu vodila tako politiko. Zato pa tudi sadovi te politike niso izostali. Nikdar se ne bi smelo pozabiti, da je že Aristotel definiral demokracijo kot vlado inteligence brez strasti. Politična borba se ne bi nikdar smela voditi na tak način, da se žali to, kar Francozi imenujejo respect humain. Doseči to, kar je mogoče, kar zahtevajo naše politične, socialne, kulturne in gospodarske potrebe, to je namen, izražen v sedanjih deklaraciji, podani od predsednika vlade g. dr. Korošca.

Kaj hoče vlada?

Vto svrhu želi vlada, da parlament sprejme zakone, kateri so dobri, potrebni in koristni. Nekatere zakone je narodna skupščina medtem že sprejela, s čemer je pokazala dobro voljo in sposobnost za delo. Drugi zakoni bodo sledili. S simpatijami smo sprejeli napoved nove vlade, da ne bo dopustila, da bi zakon o izenačenju davkov v celi državi ostal samo na papirju, marveč da bo postal realnost ter stopil v veljavo in življenje. V to svrhu želi vlada, da čimprej izvrši vse priprave, ki so potrebne, da se uvede v življenje novi davčni zakon, ki pomenja za ves gospodarski svet znaten korak na bolje.

Ravno tako važna, kakor zakoni, je

uprava

če ne še važnejša. Z imenom uprava se namreč zaznamuje vse delovanje države za izpolnitev njenih namenov. Predvsem je uprava izvrševanje zakonov. V nobeni državi ni zakonodajstvo tako specializirano, da bi bilo s pravnimi normami predpisano vse delovanje pravne države. Pomen državne uprave in njenih organov pa je še večji, če upravni zakoni niso do-

bri, so zastareli in nedostatni. V naši državi je dosti takih upravnih zakonov, ki so ali zastareli ali ne odgovarjajo načelom in zahtevam demokracije. Kako dober bi moral biti državni aparat in kako dobra ostala državna uprava in organi sposobni po svojem strokovnem znanju in morali. Značaj mož, ki so postavljeni na čelo posameznih panog državne uprave, zlasti značaj g. predsednika nudi zadostno jamstvo. Mi želimo, da ministrski predsednik najde pri vseh političnih strankah in vsej javnosti, zlasti pri samih organih državne uprave razumevanje in podporo, da more vlada izvršiti, kar napoveduje deklaracija, da bo v vso upravo uvedla duha vsestranske objektivnosti, poštenja in največje speshnosti.

V kolikor je odvisno od vlade, sem prepričan, da se bo vselej in povsod in z vsemi sredstvi potrudila doseči, da bo državno uradništvo kvalificirano in pošteno, da bo v svojih dolžnostih postopalo po zakonu in zavrnilo vse druge ovire in da bo nasproti ljudstvu, kateremu mora po celi državi služiti, dobro ter vestno in postrežljivo. Državna uprava, ki se vodi na ta način, se ni izpreverila v birokracijo, ki je v protislovju s pojmom demokracije in ne spada v demokracijo državo. Zato je potrebno, da se uprava čim bolj in čim več decentralizira. Na tem stališču stoji sedanja vlada. Zato izjavlja v svoji deklaraciji, da hoče izvesti čim širšo decentralizacijo. Ideja države zahteva dekoncentracijo upravne oblasti, da se more državna uprava postaviti v čim ožje vzajemne stike z življenjem ljudstva. Ideal demokracije je nadalje udeležba vseh krogov pri upravi javnih zadev. Izvršitev tega ideala je

najširša samouprava

Ta ideal v naši državi ni dosežen in kar je treba priznati, tudi v mnogih državah ne. Da demokracija še ni splošno ustvarila velikih in svobodnih samouprav, to je veliko razočaranje, ki so ga doživeli prijatelji demokracije po različnih državah. Radi tega ni ravno treba govoriti o krizi demokracije, ker gre pravzaprav za pravično organizacijo državne uprave. Češkoslovaška je izvedla veliko prenosno svoje upravne organizacije. V naši državi je samouprava zajamčena v ustavi in različnih zakonih. V kolikor te odločbe ne zadostujejo za etabliranje prave, resnične in široke samouprave, bi se morale izpopolniti. Kajti prava demokracija ne bi smela mirovati, dokler ni država tako urejena, da more ljudstvo reči: »L'etat c'est moi!«

Kar se tiče

zunanje politike

jo vladna deklaracija definira kot miroljubno in prijateljsko. To je stara linija naše zunanje politike. Češkoslovaški zunanji minister je v odboru za zunanje zadeve v češkoslovaškem parlamentu izjavil: »Mirna in miroljubna linija belgrajske vlade je pomirljiva za ves Balkan. Prepričan sem, da se bo belgrajska vlada tudi v bodoče držala te linije.« Da, to lepo in častno spridevalo Beneševu popolnoma odgovarja resnici in potrjuje deklaracijo sedanjice vlade, ki svečano izpoveduje vero v mir in voljo, storiti vse, da se mir v Evropi ohrani. Conditio sine qua non je spoštovanje stanja, kakor je ustvarjeno z mirovnimi pogodbami. Temu cilju služi zveza z različnimi državami, posebno s tistimi male antante.

Glede male antante

je znani publicist dr. Italo Zingarelli v svoji knjigi »Der Grossbalkan« zapisal: »Mi trdimo, da je mala antanta umetna in nepotrebna stvar.« Pri Zingarelliju je želja imati misli. On želi, da bi bila mala antanta nepotrebna in umetna tvorba, zato tako sodi o njej. Mi trdimo, da je mala antanta ne samo v prid treh zvezanih držav, marveč celi Srednji Evropi in vsej Evropi, ker je velika moč jamstvo za ohranitev miru v tem delu Evrope. Naša država je pripravljena izpolnjevati obveznosti nasproti vsem.

Namen vlade, opredeljen v njeni deklaraciji, zasluži

zaupanje in sodelovanje parlamenta

Ni potrebno, da se vrata parlamentu zapirajo ter da se razpišejo nove volitve. Ni še poteklo leto, ko so se vršile volitve. One slabo vplivajo, če se prevelikokrat ponavljajo, na parlament. Profesor na vseučilišču v Parizu Barthelemy je izrekel sledečo sodbo: »Volitve so tiste, ki poslabšajo skupščino. One so razlog, da je skupščina nesposobna podvesti tiste korake, ki so potrebni za rešitev države. Perspektiva zopetnih volitev je za parlament vzrok največje paralize.« Mi nočemo paralizirati parlamenta, mi hočemo zdrav in delaven parlament, ki si je svest svojih velikih nalog, ker je sposoben te naloge izvršiti. Zato vabim k sodelovanju v parlamentu vse stranke, tudi tiste, ki so trenutno izostale iz njega. Kličemo jih na sodelovanje v bratski slogi, dobro se zavedajoč velike resnice: Concordia parvae crescit, discordia maxime dilabuntur.

Izvajanja poslanca dr. Hohnjeca je vsa zbornica poslušala z največjim zanimanjem. Že med izvajanjem je zbornica ponovno pritrdjevala. Niti ena besedica protesta ali medklia ni padla v teku njegovega govora od strani opozicije. Zato je žel tem krepkejši aplavz, ko je končal svoj govor.

Za njim je govoril zemljoradnik

Joca Jovanovič

Njegov govor je bil v glavnem zelo miren. Vendar je njegova kritika mestoma prešla v

neobjektivnost in je bila zgrajena na napačnih premisah. Zanimivo je, da Joca Jovanovič v svojem govoru niti enkrat ni napadel g. dr. Korošca, predsednika vlade, osebno, marveč se je zadržal na kritiki dosedanjih režimov. Najprej je govoril o zunanji politiki. Pravi, da na čelu zunanje politike še ni stal tak človek, kakor je Marinković. Vendar ves njegov talent in njegovo govornišvo niso bili zadostni, da bi bil v teku 16 mesecev njegovega upravljanja za zunanjo politiko zabeležil kak uspeh. Edini uspeh je pakt prijateljstva s Francijo. Glede nettunskih konvencij se Jovanovič čudi, da se postavljajo na dnevni red v sedanjem trenutku. One sicer vsebujejo samo nekatere tehnične odredbe, ki so lahko tudi koristne, vendar pa ni oportuno, da se sedaj postavljajo na dnevni red. Nato prehaja na kritiko dosedanjih režimov in pravi, da je 20. junij posledica teh režimov. Predvsem napada Vukičevića. Končno se izjavlja za revizijo ustave in zelo ostro napada KDK, ki bi morala izvejevati svojo pot s pomočjo sporazuma. Sedanja njena pot je usodna in lahko dovede do težkih posledic. Odločno je proti temu, da se z nekaterih strani misli, da poskusi KDK grede za tem, da bi se vojska uvedla v politiko. Vojska mora ostati neomadeževana od politične dnevene borbe. Ona je najboljša jamstvo za moč in obstoj naše države. Izjavlja se za nove volitve.

Za njim je govoril

v imenu JMO

Husein Alić. Izvajal je, da so muslimanski poslanci vedno delovali na to, da se povsod in vedno zagisava enakost in ravnopravnost nasproti vsem in vsakemu. V natančni in hitri upravi vidimo jamstvo za napredek naše države. Posebno želimo, da se izgradijo samouprave. Dogodek 20. junija, ki je globoko zadel hrvatski narod in vzbudil ogorčenje celega naroda Srbov, Hrvatov in Slovencev, obsoja. Celokupna javnost in narodna skupščina sta ostro obsojila ta težki zločin. Mi se tej obsodbi danes pridružujemo. Napeli bomo vse sile, da tu na pozorišču sporov združimo bratsko ljubezen, da bo narodna skupščina zopet edinstven izraz SHS, z zaupanjem, da bo v vseh delih našega naroda prevladoval zdrav razum. V tem cilju bomo nadaljevali delo. Vladi izreka zaupanje.

Nato je dobil besedo

Dr. Kraft

ki je imel enega od svojih srečnih dni. Svoj govor ni dokončal dopoldne in ga je nadaljeval popoldne. V njem je podal načelno stališče nemškega prebivalstva v naši državi o vseh problemih ter se spustil v globoke reminiscence o preganjanju nemškega prebivalstva. Naša država preživlja usodopolne trenutke. Četudi ni naša naloga kot manjšine, da bi obravnavali državnopravne probleme, vendar čutimo vsi v usodnih dnevih skrb za srečno rešitev te težke krize. Nato prehaja na kritiko vladne deklaracije in pravi, da čeprav je vlada izjavila, da je vlada dela, reda in zakonitosti, kar je že stereotipno v zadnjih letih, vendar se nadeja, da bo sedanja vlada pogledala v oči osnovnemu zlu v naši državi. Revizija ustave se sama od sebe danes postavlja na dnevni red z ozirom na usodne dogodke. Kritizira, ker vladna deklaracija niti z eno besedico ne omenja njenega stališča nasproti manjšinskemu vprašanju, posebno radi tega, ker je manjšinsko vprašanje danes v mednarodni politiki v ospredju in zavzema eno največjih mest v zunanji politiki vseh držav. Pri nas se zdi, kakor da bi ne bilo nobenega interesa in zanimanja za manjšine, dasiravno so manjšine lojalne. Izjavlja, da ni nemška manjšina v nobeni državi razen v Italiji, v tako težavnem položaju, kakor v Jugoslaviji. Nato govori o preganjanju Nemcev v Sloveniji. Pri priliki našteva vse, kar se je zgodilo od tednjjenja pa do danes, predvsem stare grhe, ki so jih izvršili režimi, kjer so sedeli slovenski samostojni demokrati z dr. Zerjavom na čelu, s katerimi sedi sedaj dr. Kraft skupno v opoziciji. Njegova izjava o teh stvareh so bila neumestna in je tudi dr. Kraft sam uvidel, ko je kmalu prenehal

Dr. Korošec dosleden in iskren prijatelj Hrvatov

é Zagreb, 7. avg. (Tel. »Slov.«) Današnja »Narodna Politika« v zelo dokumentiranem uvodnem članku primerja osebnost dr. Korošca z osebnostjo Pribečevića, in sicer posebno z ozirom na njune odnose nasproti Hrvatom. Potem ko najprej opisuje osebno kvaliteto obeh in sklenječe se na nedavno prošlost, pravi da je politika dr. Korošca bila vedno v prilogi Hrvatom in da je Pribečević vedno vodil politiko, ki se ni strinjala z interesi Hrvatov. Od Pribečevića so imeli Hrvati batine, zapore, vidovdanske ustave, pavperizacijo hrvatskega naroda in obznano. List končuje: Pa dr. Korošec? Kdaj je on s svojim postopanjem in vladanjem prinašal škodo Hrvatom? Ali ni bil on najboljši in najlojalnejši zaveznik Hrvatov v vseh dogodkih, Angleži, sicer najkonservativnejši in najbolj politični od vseh narodov, imajo pri vodstvu svojih ciljev parolo: Ljudje, ne paragrafi (Men not measures), t. j. glavna garancija za pravilnost politike je v ljudeh, ne pa v predpisih ali institucijah. Mi Hrvati, ki hočemo postati historičen narod, bi se morali učiti od Angležev, kako se ima voditi politika. V tem slučaju je treba delati z razumom, ne sreem, pri izbiri med Korošcem in Pribečevićem je naprej jasno, kdo bi bil naš zaveznik (dr. Korošec).

z rekriminacijami. Končno je govoril o preganjanju Nemcev v Vojvodini ter izjavil, da njegov klub ne more glasovati za vladno deklaracijo.

Nato sta govorila poslanca radikal Obradović in socialist Petejan.

Napovedujejo se nove senzacije

č Zagreb, 7. avg. (Tel. »Slov.«) Zagreb je bil ponovno alarmiran po vestih o novem atentatu. Nocoj je neki policijski agent, ki se je nahajal v družbi z nekaterimi Radičevimi pristaši, kateri stalno čuvajo Radičevo vilo, opazil sumljivo senco, ki se je plazila okoli Radičevega stanovanja. Straža je zaklicala: stoj, toda nihče se ni oglasil, na kar je straža streljala. Dotičnik se je vrغل na tla in ko so strelji pončali, je naglo pobegnil in skočil čez 2 m visok zid. V istem času so opazili, kako je na drugi strani bežal še en človek. Policija je te ljudi zasledovala. Policija o stanju preiskave ne daje nobenih vesti, upanje pa je, da se bo moglo dognati, kdo so bili ti ljudje in kaj so nameravali. Listi KDK izražajo sumnjo, da gre za atentat, katerega so pripravljali gotovi elementi iz Beograda, ki so baje v zvezi z akcijo Ristovića.

č Zagreb, 7. avg. (Tel. »Slov.«) Današnja »Riječ« objavlja senzacionalno vest, da se pripravlja neka nova afera, ki bo zasenčila vse zadnje dogodke v našem javnem življenju. »Riječ« trdi, da so neki faktorji hoteli izrabiti kaos, v katerem se nahajamo, in storiti nekaj dosedaj nečuvvenega, da pa je bilo to v zadnjem trenutku preprečeno ter da so iniciatorji te akcije aretirani. Sedaj se vrši preiskava, katere rezultati bodo senzacionalni v pravem pomenu besede.

č Zagreb, 7. avg. (Tel. »Slov.«) Današnja »Riječ« ima še drugo senzacijo, namreč da se je nameravalo uvesti v Zagreb namesto policijske orožniške oblasti, kar je bil namen generala Tomića, komandanta celokupnega orožništva. To se je hotelo storiti radi tega, ker so bili nekateri krogi v Beogradu nezado-

Razprava je trajala ves dan in pozno v noč. Ves čas pa je bila na izredni višini. Vsi govorniki so pazili, da govore zgolj stvarno. Ta seja dela čast parlamentu.

voljni z mlačnim postopanjem zagrebske policije. Ta korak pa je preprečil z odločno intervencijo minister za notranje stvari dr. Korošec. Edina posledica te akcije je bila ta, da je šef zagrebske policije dr. Vragović moral baje oditi na dopust. Tako trdi »Riječ«. Res je, da je dr. Vragović odšel na daljši dopust, toda do sedaj ni nikomur znano, da se je to zgodilo radi kakih posebnih razlogov, temveč se splošno smatra, da je odšel na dopust po lastni prošnji.

Zagreb, 7. 8. 1928. Šef zagrebske policije je odšel na bolezenski dopust. Nadomestoval ga bo začasno dr. Vladimir Vasiljevič. Politični krogi mislijo, da se dosedanji šef ne vrne več na svoje mesto.

Preiskava.

č Zagreb, 7. avg. (Tel. »Slov.«) Danes se zagrebski listi v glavnem še bavijo z umorom Ristovića. Listi prinašajo razne verzije o bivanju Ristovića v Zagrebu. Tako trdi »Riječ«, da je pokojni Ristović izjavil v neki družbi: »Prišel sem, da odkrenem svojo politiko,« namreč, da je v Zagrebu hotel prodati »Jedinstvo« ali pa dobiti denar za izpremembo smeri svojega pisanja. Največje zanimanje je v Zagrebu za stanje preiskave proti ubijalcu. Policija zasleduje njegove sokrivce ter se trdi, da je bilo aretiranih 8 omladincev. Policijska preiskava je končana ter so bili aretiranci izročeni sodišču. Sodi se, da bodo vsi izpušeni razen Šunića. Mnogo se tudi govori o stanju Štefana Radića. Skrb je tem večja, ker se iz Radičeve okolice ne more nič izvedeti. Vse željno čaka na vesti zdravniškega konzilija.

Kritično stanje Radičeve bolezni

č Zagreb, 7. avg. (Tel. »Slov.«) Kar se tiče zdravja Štefana Radića, se ni niti malo zboljšalo. Radiča je pregledal dunajski specialist dr. Wenkbach. O tem pa se javnosti ne dajejo nobene vesti. Mnogo se komentira tudi prihod specialnega zdravnika za srčne bolezni Romberga iz Münchena, ki je danes prišel v Zagreb, da se izvrši zdrav-

niški konzilij in da se končno ugotovi pravo stanje Radića. O rezultatu konzilija je težko kaj doznati, vsekakor pa je splošno znana stvar, da je Radičevo stanje zelo kritično, tako da so mnogi zelo pesimističnega mnenja. Za javnost se obeta komunike, do te ure pa še ni bil izdan.

Sodba inozemstva o naših dogodkih

v Dunaj, 7. avg. (Tel. »Slov.«) Dunajski listi kažejo veliko zanimanje za dogodke v Jugoslaviji in posebno veliko pišejo o Radičevi bolezni. »Neue Freie Presse« obžaluje usodo voditelja Hrvatov, kateremu na višini njegovih uspehov grozi smrtna bolezen. List pravi, da je posebno pozdraviti, da je vodstvo HSS izrecno izdalo apel, v katerem svari pred nespametno in hrupnimi manifestacijami.

v Dunaj, 7. avg. (Tel. »Slov.«) »Wiener Neueste Nachrichten«, organ velenemske ljudske stranke, zavzema svoje stališče glede dogodkov v Jugoslaviji. V svojem uvodniku najprej piše kritiko o umoru Ristovića, potem pa pravi: Radič je edini človek, ki bi nazadnje mogel ustaviti divjo mržnjo Hrvatov proti Beogradu, pa leži na smrtni postelji. Vendar ni še izginilo zadnje upanje, še vedno je mogoče — ne upamo si reči: verjetno — da bo mlada jugoslovanska država premagala to jako strašno eksistenčno krizo, da bodo umori v Beogradu in Zagrebu in medsebojna jeza, katere posledica so ti umori, enkrat v zgodovini ostali samo kot žalostne epizode, ne pa kot mejni kamni. Nacionalna združitev Jugoslovancev v eni državi se mora smatrati kot naravna in simpatična. Zato je tragika Jugoslavije, da je sedaj od znotraj bolj ogrožena kakor od zunaj. Ni tajiti, da so bile na obeh straneh napravljene velike napake. Še težja stvar bi bilo razcepljenje jugoslovanske države v dve med seboj tuji polovici, ker to se ne bi dalo več popraviti.

v Praga, 7. avg. (Tel. »Slov.«) »Venkov« piše o dogodkih v Jugoslaviji, da vplivajo tudi na Češkoslovaško kot članice male antante, ker taki odgovorji za malo antanto ne morejo ostati brez posledice, in ker je Češkoslovaška z Jugoslavijo v največjih prijateljskih odnosih. List piše o velepomembnih mednarodnih akcijah, ki se pripravljajo. Mala antanta bi bila zelo oslABLJENA, če vladajo v dveh njenih članicah notranje politične krize. Te ne bi prinesle koristi niti Jugoslaviji, niti Romuniji. »Narodni Listy« pišejo k umoru Ristovića, da vsi prijatelji Jugoslavije želijo, da bi bil Ristović res zadnja žrtev prenapete politične kampanje. Vsi, ki so v Jugoslaviji odgovorni za politiko, naj se iz tega naučijo, da bi ta pot, če se nadaljuje, vodila do ogrožanja vseh delov jugoslovanskega bratskega naroda in države.

v London, 7. avg. (Tel. »Slov.«) »Times« zahtevajo v uvodniku z ozirom na položaj v Jugoslaviji, da naj bi radi sprave obe stranki prinesle žrtve. Beograd mora biti velikodušen, da sedaj razburjenje v Zagrebu deluje proti temu. Ker Hrvati sami izjavljajo, da ne nameravajo ogrožati integritete države, je upanje, da bo v Jugoslaviji prišlo do ozdravljenja.

v Pariz, 7. avg. (Tel. »Slov.«) Razvoj političnih dogodkov v Jugoslaviji se v Parizu opazuje z vedno večjo skrbjo. Zdi se, da se tam bojijo, da bo ratifikacija nettunskih konvencij, h kateri se pripravlja SHS parlament, konflikt poostila in še povečala nasprotstva med Hrvati in Srbi. Pariški listi sestavljajo nekakšen obračun. Naglašajo se, da se od 315 poslancev udeležuje dela v parlamentu 180 poslancev in da radi tega ratifikacija nettunskih pogodb ne bo imela potrebne avtoritete. Zato od pripravljenosti belgrajske vlade, ki jo kaže napram Italiji, skoro ni mogoče pričakovati resničnega pomehanja napetosti v odnosih med Italijo in Jugoslavijo. »Echo de Paris« pa izjavlja, da je tradicionalno sovrastvo Hrvatov napram Italiji privedlo Hrvate do tega konflikta s Srbi, da pa bo to sovrastvo nekoč zopet postalo vez med prepričanimi se brati in da naj bi v Beogradu poskušali, da se notranji mir zopet vzpostavi kot sklenjena fronta proti skupnemu zunanemu sovražniku.

Seja ministrskega sveta

v Beograd, 7. avg. (Tel. »Slov.«) Ministrski svet je imel danes dopoldne sejo. Predsednik dr. Korošec je na tej seji poročal o stanju v državi. Po vsej državi vlada popoln red in mir. Zdravje Štefana Radića je sicer težko, vendar ni kritično. Finančni minister Subotić je poročal o sestavi odbora za izdelavo pravilnika o katastru v Boani. Sklenilo se je, da se o tem sporazume z vsemi zainteresiranimi strankami. Prosvetni minister je poročal, da so zakoni o srednjih in ljudskih šolah gotovi in da se lahko predložijo skupščini. O tem se bo sklepalo jutri.

Puclove dnevnice

v Beograd, 7. avg. (Tel. »Slov.«) Z ozirom na popravke g. Pucija, v katerem izjavlja, da ni prejel dnevnice za avgust, nam sporoča belgrajski dopisnik, da so bile g. Pucije dnevnice za avgust izplačane že 31. julija, in sicer na izrečno pisмено prošnjo g. Ivana Pucija.

Drobne vesti iz Beograda

Kakor smo zvedeli, bo Nj. V. kralj v prihodnjih dneh odpotoval na Bled na odpočitek. Do takrat ostane v Beogradu.

Predsednik vlade g. dr. Korošec je bil dopoldne ob 5 od Nj. V. kralja sprejet v avdienco. Zunanji minister odpotuje jutri v Zlatibor radi nadaljnega zdravljenja.

Zakon o dobrovoljnih je bil danes z malimi stilističnimi spremembami v celoti sprejet. Truplo pokojne žrtve Vladimirja Ristovića ni danes prispelo v Beograd, kakor je bilo določeno. Radi tega se je pogreb preložil na jutri.

Zopet govorice o Gasparriju

e Rim, 7. avg. (Tel. »Slov.«) 15. avgusta odide državni tajnik Gasparri na enomesen dopust v Uscita. Fašistovski tisk odhod državnega tajnika spravlja v zvezo z novimi spremembami v Vatikanu, ki se naj izvršijo šele v jeseni. Dopustu bo sledil v jeseni končnoveljavni odpuš kardilana Gasparrija, ki je na drugi strani že ob drugih prilikah dal razumeti, da je njegova misija končana. Papež se ne mara definitivno odločiti, da ne bi javnost Gasparrijevega odhoda napačno tolmačila, in sicer kot znak nove vatičanske politike. Ko bo nastal ugoden trenutek, se bo sv. Oče odločil. Za naslednike se imenujejo Šarsetti, Ragonesi, Cerretti, Pacelli, Todeschini, nuncij v Madridu. — Prinašamo le kot kronisti. Op. ur.

Ali bodo rešili podmornico?

e Trst, 7. avg. (Tel. »Slov.«) Včeraj okoli 9 dopoldne se je v bližini Rovinja ob istrski obali potopila italijanska podmornica S 14. Medtem, ko se je podmornica potapljala, da bi spustila torpeda proti ladji, je zadela ob vijak torpedovke »Malisori« in se naglo potopila. Reševanje je radi burje zelo težavno. S pomočjo hidroplanov, ki so prihili iz Pulje, se je kmalu posrečilo ugotoviti lego podmornice, ki leži okrog 40 metrov globoko s konico navzgor v kotu 70 stopinj, tako da se nahaja konica samo 20 metrov pod vodo. Pri reševanju sodelujejo vse druge vojne ladje, ki se nahajajo pri vajah. Potapljačem se je posrečilo doseči stik s podmornico. Po ceveh z druge podmornice ji dovajajo zrak. Upanje je, da se bo posrečilo podmornico dvigniti. Posadka šteje 32 mož. Med njimi je poveljnik podmorske flote, kapitan Wiel. Posadka je v stiku s svetom s pomočjo akustičnih aparatov.

Ko je tako vojno kot mornariško ministrstvo storilo vse in se je podmornik reševal neprestano, je izšla končno uradno potrjena vest, da se nahaja podmornik le še par metrov pod morsko gladino, ne da bi dajali utopljeni mornarji kake signale. Ves prizor reševanja bo tudi filmati.

Krivi so seveda Slovenci...

e Postojna, 7. avg. (Tel. »Slov.«) V noči med nedeljo in ponedeljkom je okoli treh zjutraj nastal v otroškem vrtcu društva »Italia redenta« v Štorjah pri Sežani ogenj, ki je v kratkem času uničil poslopje do tal. Ogenj je opazil poljski čuvaj. Začelo je biti plaj zvono. Vsaka pomoč je bila zaman, ker je vlekel močan veter. Posrečilo se je le, da se ogenj ni razširil na bližnja poslopja. Dekle Frančiška Ček, ki je opazovala gasilce, je opečena na ramah, kamor ji je padel kos gorečega lesa. Škoda znaša 50.000 lir. Fašistovski listi v Trstu menijo, da so ogenj podtaknili slovenski delikventi, jugoslovanski emigranti ter pozivajo policijo na energične ukrepe proti njim.

Villanova intervencija.

ž Postojna, 7. avg. (Tel. »Slov.«) Iz Trsta poročajo, da je poslanec Villan interveniral na prefekturi radi aretiranih tržaških Slovencev v zvezi z zadnjim umorom v Škocijanu. Poslanec je dobil obvestilo, da je bilo več Slovencev aretiranih, ker so osumljeni, da so med škocjanskim procesom grozili pričam v slučaju, ako bi pričali proti obtožencem.

Katoliki v CSR

v Praga, 7. avg. (Tel. »Slov.«) Poslanec Hlinka je izjavil na nekem govoru v Prerovu, da je za sodelovanje obeh katoliških strank na Češkoslovaškem, toda pod pogojem, da Češka in Moravska pripadeta češki, Slovaška pa slovaški ljudski stranki. Načrt fuzije ne bo lahko izvršiti, če bo Hlinka vztrajal pri svoji zahtevi.

Radi Malmgreena

v Reval, 7. avg. (Tel. »Slov.«) Urednik nekega estonskega časopisa, ki je trdil, da so Malmgreenovo truplo snedli Italijani in radi česar je italijansko poslanstvo protestiralo pri estonski vladi, je bil napaden od uradnika italijanskega poslanstva. Govori se, da bo Mussolini odpoklical tako poslanika kot uradnika.

Vse proti fašizmu

v Bruselj, 7. avg. (Tel. »Slov.«) Današnji dan socialističnega kongresa je bil posvečen delavskim razmeram v Italiji in Rusiji. Italijanski socialist Turati je opisoval grozote delavcev v Italiji pod fašizmom in rotli vse delavce prostih držav, naj pomagajo v boju proti fašizmu. V istem smislu je govoril proti boljševizmu ruski socialist Dan.

Amerika odklanja Rusijo

v New York, 7. avg. (Tel. »Slov.«) Državni departement je zelo v zadregah radi ruske želje udeležiti se podpis Kellogovega pakta, posebno ker bi pri ceremonijah pri podpisu po abecednem redu prišel na vrsto Kellog takoj po Čiherinu. Državni departement še ni objavil svojega stališča, smatra pa se, da bo odklonil tudi vse predloge drugih v Washingtonu akreditiranih poslancev, da bi bili pripušteni kot originalni signatarji na Kellogov pakt, da dobi s tem povod za odklonitev Rusije.

Francozi o dr. Korošcu

(Od našega stalnega dopisnika.)

Paris — v avgustu.

»L'Information« objavlja izpod peresa M. Jaques Angela sledeči uvodni članek:

Slovenec v Beogradu. Politična kriza v Jugoslaviji, ki se je odprla z umorom Pavle Radića, je za enkrat rešena. Razen Hrvatov so vse politične stranke čutile potrebo, da se zedinijo. Pod predsedstvom g. Korošca, predsednika slovenske ljudske stranke, so se zedinile velike pravoslavne srbske stranke in stranke bosanskih mohamedancev, se je sestavila vlada, ki se sicer bistveno ne razlikuje od one, ki je demisionirala, a se bo brez dvoma hotela polagoma še razširjati ter prevzeti v svojo sredo tudi Hrvate, osobito pa hrvatsko seljačko stranko.

Slovenec, neoporekljivi voditelj obmejne Slovenije, je prevzel mesto ministrskega predsednika. Duhovnik Korošec, bivši poslanec v dunajskem državnem zboru, sedanji poslanec v belgrajski skupščini in notranji minister v bivši Vukičevićevi vladi, je sedaj v Jugoslaviji eden izmed velikih državnikov, ki najbolj čuti potrebo po edinosti, je za enkrat v kraljevini na najbolj izpostavljenem mestu, da more čutili vse nevarnosti, ki ji pretijo, ter jih morebiti tudi odstraniti. Kadar se politični voditelj, kakor je g. Korošec, ki vidi onstran državnih mej pol milijona svojih domačinov razstresenih po Primorju in po dolinah okrog Trsta in Gorice pod italijansko oblastjo, odloži, da vzame vodstvo države v svoje roke z namenom, da ratificira nettunske pogodbe, potem brez dvoma pokaže Hrvatom, da notranji in zunanji mir zahtevata od domovine tudi žrtve, ki morebiti bolijo, pa so prišle v zgodovini še vedno na svoj račun.

Jugoslovanska kriza je zunanjeja značaja. Srbi so od svoje strani pokazali, da hočejo živeti v miru z Italijo. To so pokazali z isto jasnostjo, ki je še vedno karakterizirala njihovo politiko in z isto lojalnostjo zaveznikov, ki jih je še vedno dičila. Nadalje Srbi, ki so zedinili dolino Morave ter zanesli zedinjenje dol do Vardarja, po svoji naravi raje zrejo proti jugu. Hrvati, ki so vzrasli v sosedini zapadne kulture, seveda bolj čutijo nevarnosti italijanske ekspanzije. Hrvati so bili najboljši zavezniki Italije Mazzinija, one Italije, ki je želela, da se Jugoslovani združijo in ki je prepustila Hrvatom in Srbom vzhodne bregove od Adrije — mare nostrum. Problem obstoji danes v tem, da se ti sitni otroci prepričajo, da Mussolinijeva Italija še ni in ni bo zanimala principe Mazzinija ali pa tradicije Tommassea.

Kdo je v Jugoslaviji danes boljši rešitelj zator te naloge kakor pa duhovnik dr. Antoi Korošec! 20 dolgih let je že na braniku z svoj narod. Nedavno se je znal ustaviti nemški preplavljajoči val ter ohraniti neomadeževano kulturo svojega malega naroda navzli stalnemu pritisku pangermanizma. Celo stoletje smo videli Nemce naskakovati to zemljo. Od zelenih z gozdovi poraščenih bregov Alp pa do osušenih dolin na Krasu in do belega, v solnce bleščečega obrežja, ki se zliva v divjih skokih v modro Adrijo, je divjal ta neusmiljeni boj germanizma proti slovenski deželi.

Povsod so dolgo stoletje zapirali slovenske šole, akoravno niso mogli zapreti slovenskih cerkva. Od danes že oddaljenega dneva, ko je Charles Nodier moral po porazu Napoleona armad zapreti svojo knjižnico v Ljubljani, pa do konca svetovne vojske, ko je krški pakt za vedno združil Slovence, Hrvate in Srbe, so Nemci neprenehoma in neusmiljeno preganjali slovenski jezik, ta mali slovenski jezik, najmanjši med slovanskimi jeziki! In vendar se je ohranil med nemškim in med italijanskim!

Slovenci, ki so katoliki, so sedaj podali svojo roko pravoslavnim Srbom in ne katoliškim Hrvatom. Na drugi strani pa so tudi mohamedanci pod vodstvom g. Spaha zvesti zavezniki Srbom. To pomeni, in mi to podčrtavamo, da versko vprašanje nima na Balkanu več onega pomena, kot ga je imelo včasih. Avstrija je v intercasu svoje politike podžigala ogenj verskega sovraštva, da najprej razdruži in potem vlada. Danes je vprašanje drugo. Danes gre za to, da se ohrani ta slovenska država in ta skrb mora prevladati vse druge. Hrvati se naj pritožujejo, naj protestirajo. G. Radič naj zahteva nove volitve. Naj smatra, da so davki previsoki in da je volilni zakon zastarel in da so volitve neiskrene. To vse lahko delajo, ali ni resnično, da hočejo državo razkosati. To sicer ni resnično, res je pa vendarle, da državi s tem ne koristijo.

Na braniku jugoslovanske zemlje v Alpah kakor v Beogradu bo duhovnik dr. Korošec ostal velika zgodovinska podoba državnika, ki dela za mir in ga deli.

Danes ob 4 zjutraj poletijo letalci male antante na nameravani polet Praga—Krakov—Varšava—Jassy—Bukarešt—Beograd—Zagreb—Bratislava—Pugara.

Dunajska vremenska napoved: Severne Alpe: Najprej večidel jasno in hladno, potem zopet pooblačitev od zahoda in nekoliko višja temperatura.

Južne Alpe: Po večini jasno, višja temperatura.

Odlikovanje slovenskega naroda

Če bi prišel v teh dneh v Slovenijo tujec, ki nekoliko pozna naše razmere, bi se bržkone eni stvari močno čudil: da niso Slovenci razobesili zastav v proslavo časa, ko je njihov rojak dosegel največje dostojanstvo v političnem življenju, kakršnega ni dosegel pred njim še noben Slovenec. S tem ni odlikovan samo dr. Korošec, ampak odlikovanje velja vsemu narodu: slovenski poštenosti, zvestobi v delu, izobrazbi in — politični sposobnosti našega naroda. Skozi stoletja smo bili tako rekoč izključeni od deleža na vladi, z eno samo izjemo (Winkler) nismo v Avstriji imeli niti slovenskega deželnega predsednika na Kranjskem — in po pičlih desetih letih samostojne države pozdravljajo Srbi dan, ko je na splošno radost zavzel Slovenec v državi prvo mesto za kraljem! Naš narod je s tem dnem tako rekoč prestal zrelostni izpit iz politike, in sicer baš radi tega, ker je politiko pojmoval vedno kot skrb za javni blagor. Ko smo dobili pred enajstimi leti Slovenci prvega svojega ministra — Žolgerja — brez portfelja, pač ni mogel nikdo pričakovati niti v najdrzejših sanjah, da bo čez dobro desetletje Slovenec ministrski predsednik in obenem notranji minister v državi Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Ni nam tudi treba prikrivati veselja, da so se v desetih letih skupnega življenja med Srbi in Hrvati tako močno razpršili predsodki proti katolicizmu, da nikogar ne moti več dejstvo, da je ministrski predsednik v versko mešani državi, kjer so katoliki v manjšini, — katoliški duhovnik. Jutrova karikatura očitno torej Korošcu ni dosti škodovala. Izmed vseh nestetih protestov, kar se jih je pojavilo proti nečuvni žalitvi dr. Korošca, pač nobeden ni tako sijajen kakor Koroščevo imenovanje za ministrskega predsednika. To je bil pa res primeren odgovor, izrečen z najvišjega mesta v državi!

Končno pa mora odlikovanje dr. Korošca veseliti slehernega, kdor veruje v zmago poštenja in sposobnosti v javnem življenju. Tudi nasprotnik je lahko opazil na dr. Korošcu tri lastnosti, ki ga posebno usposablja za vodilno mesto.

Predvsem je njegova nedostopnost za denar tako nesporna, da se menda doslej ni niti noben nasprotnik povzpел v obrekovanju tako daleč, da bi očital Korošcu tudi le najmanjšo hibo v tem oziru. Vreden tovariš je mnogih svojih stanovskih tovarišev na odličnih mestih, velikih po svoji nesebičnosti. Človek, ki ni navezan na denar, je prost silne ovire, ki bi ga sicer mogla spraviti pri delu za javni blagor na stranpota.

Drugič stoji Korošec velik med nami kot gentleman v političnem boju. Poslušajte ga na shodih, berite njegove spise: vedno je stvaren, vedno kavalirski, vedno ohrani svoje dostojanstvo in se ne poniža do psovanja in do ničesar, kar bi bilo nevedno moža. Kako se v tem oziru neprijetno ločijo od njega njegovi politični nasprotniki! Tudi — voditelji! Pravijo, da je mir zunanji izraz moči. Moči mora biti v Korošcu pač precej, če opazujemo, da na blatenje in smešenje v nasprotnem časopisu nikdar ne reagira. Morebiti tega niti — ne bere! Škoda se mu zdi dragocenega časa, da bi ga izgubljal s skrbmi radi napadov na svojo osebo. Kje bi sicer dobil potrebno zbranost za svoje neprestano študiranje politične vede v teoriji in v praksi, kje bi si vzel časa, da bi mogel kolikor toliko spremljati tudi sleherni naše pomembnejše kulturno prizadevanje! On ve tudi brez »Jutra«, kaj je in kaj ni!

In tretja lastnost, ki diči dr. Korošca, je pa njegova mirna, trdna vera v zmago pravice in resnice. Ta vera je bila temelj njegovemu pogumu med svetovno vojno v avstrijskem parlamentu, ta vera ga je vodila tudi ob mirnem in vztrajnem delu v dolgih letih trde opozicije v naši novi državi. In če danes triumfira ta vera v zmago pravice, zakaj bi tega ne bil iskreno vesel vsakdo, ki se zaveda, da mora brez te vere propasti vsaka poštenost v državi in zasebnem življenju?

Zato pa napolnjuje te dni globoka radost naša srca, najsi so tudi javne razmere v marsičem težavne: zavedamo se, da pomeni povišanje dr. Korošca za slovenski narod kapital, ki bo nosil sadove še poznim rodovom. Spectator.

Kmetijski pouk za učitelje

Uvodni tečaj v delo na kmetisko-nadaljevalnih šolah mariborske oblasti je bil zaključen včeraj. Trajal je tri tedne in seje vršil na vinarski in sadjarški šoli v Mariboru. Tečaja se je udeleževalo 31 gg. učiteljev iz najrazličnejših krajev mariborske oblasti, med njimi poleg lepega števila mlajših tovarišev tudi mnogo starejših, izkušenih delavcev na gospodarsko-prosvetnem polju. Skupno delo in življenje na tečaju je bilo živahno in prijetno; velika ljubezen do stvari je spojila gg. predavatelje in gg. udeležence v tesno delovno občestvo, ki ni pokazalo razumevanja za pravo slovensko kmetisko domačnost le pri resnem delu, ampak tudi pri poslovljenem »šentjanževcu« v poskuševalnici vinarske šole. Kdor hoče uspešno delovati med kmetiskim ljudstvom in poučevati kmetisko mladino, mora razumeti kmetisko dušo ter se ji približati in pokazati ljubezen in spoštovanje do kmetškega življenja in dela. Zato je imel tečaj namen, da bi uvedel gg. udeležence v miselnost in življenje kmetškega človeka, v način občevarja s kmetiskim ljudstvom in v delo na kmetisko-nadaljevalnih šolah. Podati je skušal duševno strukturo nepokvarjenega slovenskega kmeta, izluščiti iz materielne kulture kmetisko duševnost in nuditi pregled sedanjega gospodarskega stanja našega kmeta obenem s sredstvi, kako dvigniti naše kmetijstvo.

Zato so predavanja in razgovori poudarjali pomen nepokvarjenega kmetstva za zdravje organizma človeške družbe, poglobila se v bistvo kmetijske duše, posebno še s primerjanjem duševnosti meščana in kmeta, in poudarjala pomen živega občestva v kmetijski družini, med sosedi, v srenji. Temeljito živahna in praktična predavanja iz narodopisja

(posebej še o kmetijski hiši in pohištvo); o narodnih nošah in narodni umetnosti itd. so od iz različnih vidikov odpirala poglede v dušo štajarskega kmeta. Vsi običaji, ki so življenja zmožni, se naj poživijo in ohranijo, vse razmetano in že pozabljeno narodopisno blago, iz katerega se zrcali duševno življenje naših prednikov, pa se naj zbere in sistematično uredi v posebnem narodopisnem muzeju za mariborsko oblast.

Gg. profesorji, skupno z drugimi strokovnjaki mariborske vinarske šole so v okvirju učnega načrta za nadaljevalne šole podrobneje obdelali posamezna poglavja iz poljedelstva, živinoreje, mlekarstva, sadjarstva, čebelarstva, vinarstva, kletarstva, hmeljarstva, kmetijskega knjigovodstva in zadrugništva, zdravstva, zakonodaje in živinozdravnštva. Gg. udeleženci so dobili tudi vpogled v sedanjo organizacijo kmetijstva in v kmet. strokovno šolstvo. Ta tečaj, prvi poskus te vrste (strokovnih tečajev je bilo že več) v naši državi, je imel gotovo svoje nedostatke. Prepričani pa smo, da je položil temelj smotrenu izgrajenemu kmetisko-nadaljevalnemu šolstvu, ki ne bo nudilo kmetijski mladini samo strokovne izobrazbe, ampak ji bo zbudilo hrepenenje in zanimanje za splošno izobrazbo ter ji v prvi vrsti vcepilo ljubezen do kmetijske preprostosti, ljubezen do kmetškega dela in kmetške zemlje, ter dvignilo kmetisko zavest.

Oblastnemu odboru mariborske oblasti izrekamo javno zahvalo ne samo zato, da je omogočil ta tečaj, ampak tudi zato, da je menda prvi med oblastmi naše države, pravilno rešil važno vprašanje nadaljevalnega šolstva.

Krško polje

Zadnji »Domoljub« prinaša to-le: Že par let prirejšajo radičevci svoje shode na Krškem polju združene s premovanjem živine in dirko. Na ta način edino morejo spraviti ljudi skupaj. Vselej se to vrši na nedeljo ali zapovedan praznik. Da je takrat stotine ljudi brez svete maše, to »pobožnim« radičevcem ni mar. — Letos zopet nameravajo nekaj takega in sicer na Velike maše dan, t. j. 15. avgusta. Prične se že ob 8 jutraj in bo do noči, — če ne do jutra — trajal ta dirindaj. Dve okrožnici vabita na to prireditve: ena od srezkega poglavarja, druga od dirkalnega društva. — Mi smo pa le radovedni, kje bodo dobili denar za premovanje? Županstva niso tako nespametna, da bi dajala za samostojno-demokratske prireditve; občinske hranilnice nimajo več v rokah; g. Pucelj in Kramer z Žerjavom niso ministri. Kaj pa oblastni odbor? Ne moremo si misliti, da bi šel le-ta na sladke vabe. Premovanje naj se izvrši, a ne na praznik ali nedeljo; a tudi naj ga izvrši, kdor da denar, da se ne bo sraka šopirila s pavovim perjem! — Tem vrstam dodajemo mi še to-le: V okrožnici, ki sta jo podpisala gg. Gliha in

Ambrož, povdarjajo, da je in mora biti vsa prireditve nestranskarska. Dobro! Pa ni, ker ne more biti! Če pogleda človek plakate, vidi takoj, da med tistimi, ki tvorijo upravo prireditve, ni niti enega našega človeka. Izmed samostojnežev in demokratov so pa sami izrazili »stebri«. — Drugo je pa vprašanje, kako naj bodo nestranskarske prireditve, na katerih nastopajo kot govorniki gg. a la Pucelj, Prepeluh, dr. Žerjav itd. — Ali ni to žalostno, da hočejo zlorabljati naprednjaki nevednost priprostega ljudstva?! — In še nekaj: Prireditve je združena seveda s plesom. Gospodje, pogledite nekoliko po našem polju, pogledite v zadolžene kmečke domove, pogledite v revni koči lačne otroke in če imate le še trhico srca v prsih, vas bo sram, da vabite na ples. Ako pa menite, da vaše vabilo velja le za bogate meščane, zakaj potem to imenujete: Kmečki praznik?! — Pri nas nimamo takih ljudi, ki bi meli letno 96.000 dinarjev penziona. Slednjič pa še to-le: Oblastni odbor bi podpiral nekaj napačnega, če bi prav za ta dan dal denar za premovanje živine. Naj tega ne stori, pač pa naj premova-

nje izvrši na delavnik in po več občinah, da ne bo treba tako daleč goniti živine! — Pri pomnimo, da se ne bo pozabilo: Ko so pred dnevi licencovali bike tu okoli, je g. živinozdravnik iz Krškega delil premije. Vprašali smo ga, odkod in koliko ima denarja. Odgovor ni bilo in smo mislili, da je v veliki naklonjenosti on izprosil kje ta denar. Pozneje smo pa zvedeli, da je dal oblastni odbor v Ljubljani. Demokratom to seveda ni všeč. Ljudje ne smejo zvedeti onega, ki ima srce, skrb in denar za nje! Če tega ne bodo vedeli, bodo poveljevali demokrate in samostojneže. E, pa so ljudje bolj brihtni kot to mislijo naprednjakarji.

Mariborska politika

Mariborski »Večernik« se nam res smili. Nima večsah kaj prinešiti. Javnosti vendar ne more moriti s podrobnim ter izrpnim poročilom o vsakem Pribeževičevem kih. Pa se dolgočasno spravi nad osebe, ki se jih boji. In tako neroden je pri tem, da kar čuti strah, ki ga imajo njegovi sodružniki pred nekaterimi klerikalci v Mariboru. Kar zakriti ne more jeze, mržnje in onemoglosti; pri tem pa se izrjavajo gospodje čisto po nepotrebnem v besnih osebnih napadih, ki so čisto gostilniške sorte. Se zadnja branjevka bi znala to bolje in duhoviteje! Že zadnjič enkrat se je neznan pisec zaganjal v nekega klerikalnega »kričaka« — puhlo besedičenje smo žalibog morali prečitati, da se prepričamo, s čim si drznete hraniti svoje čitalec. Kaj pa mislite ljudje božji! Klerikalec pa da bi kričal ali govoril! To je nezaslišano, nedopustno. To je dovoljeno samo jutrovskim trabantom! Saj se razumemo prav dobro! »Večernik« z 1. t. m pa prinaša zopet jeremijado. To pa je že stokanje. Na tega, malega pa na tega, »zlatega« je prav hud — kakor užaljen paglavac. Bili so v Mariboru takoj po prevratu res časi, ko so klerikalci res morali molčati. Pa sta prišla ta »malica« pa ta »zlati« in prekrizala osem liberalnim frakarjem in cilindrašem njihove račune prav temeljito. Saj izlive jeze zapuščenosti in užaljenosti dobro poznamo in razumemo. Klerikalci pa imajo končno vendar nekaj veljave, kaj? Ne moremo pač pomagati, pa sprejmite izraze našega toplega sočutja, če vas to boli in grize. Mi pa imamo tega »malega« in tega »zlatega« vsi prav radi, ker sta fejšta fanti. Zato ne vemo, čemu vaša cenjena bojazen. Aha! Morda sta pa celo nevarna. Tako bo menda. Pa tega »malega« se bojite! Ali vas ni sram. Če bi bil velik, bi ne imeli pač ničesar pripomniti. Ja, mi smo korajžni, vas je pa strah. Pa brez zamere!

Mestni svet bo razbil — Bahun seveda. Te grožnje se je znebil na zadnji seji občinskega sveta, razdražen, ker ni mogel nikogar prepričati o pravilnosti svojega mnenja in ker se je bavil z vsem prej nego s stvarmi, ki so bile na dnevnem redu. Seveda je žel za to svojo mogočno izjavo — krohot in bučen smeh pri večini. To ga je pa še bolj razdrazilo — g. Bahuna namreč, tako da ga je moral g. župan pozvati k redu. Nikar se toliko ne razburjajte, g. Bahun! Jeza škoduje, veste — mi vam pa ne želimo prav nič hudega in želimo, da bi še živeli dolgo vrsto let, ker niste prav nič nevarni.

Mariborčani pa so debelo pogledali, ko so čitali v časopisnih poročilih, da se je sodrug Petejan vendar prikazal v parlament. Ja, ko bi ne bilo teh ljubih dnevnih — kaj? Samo kaj poreko mariborski socialisti k temu? Zadnjič so bili silno navdušeni, ko jim je sodrug Eržen svečano razglasil na nekem shodu, da sodrug Petejan ne pojde nazaj v to skupščino.

Celjska politika

»Nova doba« in zagrebški teater. Da niti slovenski pravoverni demokrati ne morejo odobravati nezakonske zveze, ki so jo napravili njihovi poslanci z vrtoglavo Radič-Pribeževičevo politiko, kaže članek, ki ga je prošlo sredo prinesla celjska »Nova doba« pod naslovom »Seja poslanskega kluba KDK v Zagrebu«, in kjer pravi med drugim: Poslanci KDK bodo gotovo to pozornost in to manifestacijo (Opomba ured.: Mišljene so manifestacije v Zagrebu!) z navdušenjem in hvaležnostjo pozdravili, ne bodo pa mogli ali hoteli razumeti godbe, ki te manifestacije spremlja. Kajti kar piše o usodnih in zgodovinskih dnevih po časopisju doma in na tujem in kar se govori po ulicah, to vse sicer podčrtava veliko resnost političnega položaja — ostati pa bode moralo pri lepih pisanih in govornih besedah, dočim bode morala naša delegacija ostati pri nadaljevanju Radičevega sporočila v Zagreb na dan, ko se je vršil pogreb narodnih žrtve: beseda »nikdar« ne sme eksistirati v politiki... Zato pa mislimo, da sklepi današnje in prihodnjih klubskih sej KDK ne bodo šli onim putem, ki ga želi zagrebška ulica... Kakš superlativi ne bi bili na mestu itd. — Priznamo, da je »Nova doba« enkrat gledala na položaj skozi trezna očala, čeprav iz strahu pred klerikalnim bičem. Upajmo, da se v naslednjih člankih ne bo dementirala.

»Ein slowenischer Ministerpräsident.« Pod tem naslovom prinaša včerajšnja »Cillier Zeitung« zanimiv uvodnik, v katerem poudarja velikanski uspeh slovenske politike, ko je mogel postati šef vlade vodja najmanjšega jugoslovanskega narodnega debila. Meni, da bi moralo slovensko ljudstvo biti na to dejstvo

brez ozira na stranke izredno ponosno, in da se na tihem in kljub vpitju samostojno-demokratskega tiska vendarle tudi nasprotniki veselijo dr. Koroščevega uspeha. O »Jutru« konstatira: »Politika, ki jo ta list vodi, žal nikoli ni bila na višku. Tu ni najti niti sledu kake dalekovidnosti. Dela se vedno po neki povsem robati in enostavni formuli. Dokler je nasprotnik na krmilu, pa naj je še tako toleranten, ga obstreljuje z najnavadnejšim orožjem, namreč s psovanjem, pride pa lastna stranka do moči, je pravica to, da se moč izrablja brutalno.« O sposobnosti dr. Korošca piše objektivno in poveljujoče ter končava: »Zidovi hiše stojijo trdno, spor se suče le okoli notranje ureditve. Zakaj naj bi ne bil novi slovenski ministrski predsednik kot nevarni posameznik tu najboljši stavbenik ali vsaj tako dober, kot vsak drugi, tega mu ne morejo niti njegovi najhujši politični nasprotniki, če so pošteti, odrekati.

Ali je vera v nevarnosti?

»Kmetijski list« pravi, da pišemo mi: da je vera v nevarnosti. Mi pa pravimo: Pred našimi demokrati ni vera v nevarnosti še manj pred samostojneži. Drugačni kozli so se že zaganjali v Petrovo skalo kot so naši vodje liberalizma, pa je bilo zastoj. V nevarnosti pa je poštenje, v nevarnosti vernost posameznega človeka, če pade v roke svobodomiselnemu tisku. Med te škodljive posameznikov štejemo ves proticerkveni tisk na Slovenskem. S svojim prostaskim pisanjem ubijate vsak čut za poštenje, s svojim obrekovanjem vsako spoštovanje do božjih zapovedi.

In tam se nehava tudi vernost posameznika. Kdor blati duhovnike — in »Kmetijski list« prav v zadnji številki v velikem delu — ta škoduje vernosti ljudstva. Kdor škofo kliče na odgovor v takem listu kot je »Kmetijski list« in v takšnem tonu — ta Cerkve ne spoštuje. Svetopisemska beseda o takih je znana. — Vere samo pa seveda takj možje ne bodo spravili s sveta.

Zgodovino bi radi goljufali

Neki dr. I. R. se trudi v potu obraza, da bi dokazal da je samostojna kmetijska stranka — za avtonomijo. Skrbno se pri tem ogiblje, da bi povedal kako so njegovi pristaži glasovali leta 1921. Ali mate ljudi res za tako bedaste, da so to pozabili? Pri tem pripoveduje, da bo SLS izgubila večino, ko pride do revizije ustave. Le zakaj niso ti »brihtni« samostojneži na to mislili pred osmimi leti? Danes bi jih ti strašni »klerikalci« nič več ne skrbeli.

Kako je Pucelj lepo govoril

V vlaku Ljubljana—Laze.

»Kako je Pucelj lepo govoril.« je dejala lepo črno obložena gospa. »Kaj ne bo govoril, saj je že petdeset let star,« ji je dostavil njen sosed, tudi že pri petdesetih. »Pa bolj debel je, Kramer je pa suh,« je nadaljevala gospa. »Ampak, če je vse to res,« je še nadaljevala, »da Korošec ščiti take propalice!« »Kaj ne bo res, saj drugače bi pa govoriti ne smel,« je pojasnil sosed, »in zraven so bili sodniki, juristi, vprčo njih je govoril.« »Vendar kaj takega,« je rekla ona. »Tako propalice ima v službi! In z dvajsetletno dedlico. Pa poslanec mu je vse to povedal (če sem prav razumel dr. Kramer). Korošec je pa kar poslušal. Nobena ogorčenja ni pokazal. Niti barve ni spreminil.« »Kaj? Kaj se je zgodilo?« se je zdramil v pogovor nekako tretji. »Kaj je storil Korošec?« »Ne, Bog varuj, ni Korošec storil, ampak v službi ima takega uradnika. Takega človeka.«

»Meni so solze stopile v oči, ko je Pucelj to pravil, Korošec pa še barve ni spremenil, ko mu je poslanec vse razložil.« — »Odkod pa veste, da je Pucelj po resnici predložil Korošca,« se je spet vmešal tretji potnik. »Po resnici — saj je vendar poslanec.« — »Ali poslanec nikdar ne laže?« — »Moj Bog, nikdar v življenju se še nisem zalagala, pa bo poslanec lagal?« »Tega tudi postava ne pusti,« je dodala. »Zakaj bi bil pa jaz kaznovan, če bi čez koga lagal?« je pristavil njen sosed.

Sele navzoči so ju počutili, da je poslanec imun, da postava poslanca za njegovo govorjenje ne kaznuje. Poslanca morajo presoditi tisti ljudje, ki ga volijo, se je glasilo na obeh straneh po kupeju. — »Oh, in jaz sem jokala na Puceljevem shodu,« je rekla; »in ta gospod.« pokazala je na soseda, »je še govoril na shodu, da bi bolj veljalo, kar sta rekla Pucelj in Kramer. Komu naj še verjamem?« »Da, komu naj potem človek še verjame?« je ponovil njen sosed.

Po eni strani smešna dogodka. Obenem tolažilna, ker razodeva še take otroško preproste ljudi, dasi po obleki soditi iz imovnih krogov. Obenem pa osvetljuje, kdo izpodkopava ugled, avtoriteto družbe človeka in države. Kako strašna odgovornost si nalagajo na vrat takj politiki!

Izjava. Podpisani obsojam vse klevete »Jutra« na g. dr. Korošca, največjega moža naše domovine, in ogorčen izjavim, da izstopim iz SDS in se vrnem v izbor SLS. — Sv. Marjeta na Dr. polju, 3. avgusta 1928. — Fr. Greif, posestnik, Sv. Marjeta na Dr. polju, p. Rače.

Rana na našem telesu

(Od našega stalnega poročevalca.)

Pariz, dne 3. avgusta 1928.

V svojem zadnjem članku smo podali nekaj statističnih podatkov o slovenski emigraciji na Francoskem. Namen teh vrst je bil opozoriti našo domačo javnost na rano, na kateri boleha naš narod tudi sedaj po vojni in na kateri je krvavel že pred 1914.

Mirovne pogodbe so nam Slovencem odtrgale znatne kose od našega narodnega telesa, predvno izseljevanje, ki se je vršilo brez vsake kontrole, nam je pustilo izteči mnogo naše dragocene narodne krvi preko oceana. Kot narod smo postali mali, slabi, zato moramo pa s tem večjo pažnjo zasledovati vprašanje povojnega izseljevanja, ki je zavzelo dimenzije, ki pretijo, da zopet izgubimo tisoče naših mladih sinov in hčera.

Ustanovil se je v ministrstvu socialne politike izseljeniški oddelek, ustanovil sijajno organiziran Generalni izseljeniški komisariat v Zagrebu, otvorili izseljeniški komisariat v Nemčiji, v Franciji, v Kanadi, Zedinjenih državah, Braziliji in Argentini. To je vse lepo in kaže, da je naši vladi mnogo na tem, da sledi izseljenecem v tujino in jim tam stoji na strani z naveti in po potrebi tudi z denarno in kulturno pomočjo. Ti izseljeniški komisariat so storiли nebroj dobrega našim ljudem, ker naš človek je v tujini izgubljen ter se čuti takoj močnejšega, če vidi, da ima koga, na katerega se lahko obrne v svojem materinem jeziku.

Govori se celo, da bodo slovenske oblasti otvorile slovenski izseljeniški komisariat, ki naj bi imel nalogo, da zasleduje slovensko emigracijo, zbira statistični material o naših ljudeh, ki si iščejo kruha na tujih tleh, dajal iniciative za socialno in kulturno od pomoč.

To je vse dobro, zelo dobro in v danih prilikah potrebno, a po našem mnenju problem izseljevanja ne obstoja v tem, da hitimo za našimi ljudmi v tujino, da jih tam zasledujemo in jim tam pomagamo, ko so enkrat šli preko meje, ampak da jih držimo doma, ker naša domovina je dovolj obširna, da redi 13 milijonov našega sedanega prebivalstva in da dela in kruha še sedmim milijonom Jugoslovonom. Naša izseljeniška politika mora stremeti za tem, da se emigracija čim bolj omeji.

Da se narod izseljuje iz velikih, gostobitnih držav, temu se ne čudimo; da dotične države skušajo kanalizirati svoje izseljenstvo v gotove kolonije, to je samo zdravo pojmovanje vrednosti bogastva, ki se imenuje človeška bitja. Velike države so v prejšnjem stoletju ustanovile svoje kolonije; na isti način si tudi še danes tiho in brez šuma ustvarjajo interesne sfere. Anglija dirigira svoje ljudi v svoje dominione, da tam zasedejo vplivnejša in vodilna mesta ter tako preko oceanske dežele zvežejo še bolj trdno z materno zemljo; Nemčija kolonizira Brazilijo in brez dvoma čaka trenutka, ko bo mogla proglasiti pokrajine države San Paolo za svojo interesno sfero; Italija naseljuje cele oblasti v Južni Franciji, v severni Afriki z namenom, da bo enkrat mogla proglasiti svojo posebno pravico do njihove zaščite.

Za naše razmere pa ni potrebno izseljevati ljudi, ker naša država absolutno ni prenaseljena, in ni nam treba iskati interesnih čon po svetu okrog, ker smo premajhna država, da bi jih mogli ustvariti, še manj pa obdržati.

Pred vojno se je avstro-ogrska vlada zanimala le mimogrede, kam gre naša slovenska kri, ker je bila vsaj v sedanjem stoletju že na tem zainteresirana, da napolni praznine z nemškimi kolonisti. V Slovenijo so šli po treh masivnih mostovih Nemci v zapuščene slovaške in hrvaške domove pa Madjari. Zato ni čuda, da Avstrija nikdar ni hotela priznati, da je problem emigracije nekaj drugega kakor pa samo vprašanje razširjanja nemškega vpliva po slovanskem ozemlju.

V naši državi je stvar popolnoma druga. Naša država je dosti obširna in na narodnih zakladih dosti bogata, da preživi lahko še najmanj sedem milijonov pridnih delavcev, seveda le pod pogojem, da pomaga dvigniti z rokami naših ljudi te naše narodne zaklade. Tako se bo s prinosom novega dela ustvarilo večje gospodarsko bogastvo, več kruha, več denarja za nadaljno izboljšanje poljedelstva in industrije. Mesto da dovoljujemo našim ljudem, da se porazbežijo brez vsakega cilja po širokem svetu ter se rapidno zgubljajo kot narodnost, bi država morala najti sredstva, da jim nudi dela na polju in v industriji doma, ter da s preostankom prebivalstva v eni ali drugi pokrajini poseli one kraje, ki čakajo na pridne roke. Tako bodo polagoma vse naše oblasti vstopile kot produktivne enote v državno gospodarsko celoto. Vsak naš človek, ki gre preko meje, je za nas veličanska zguba, katere nobeno tuje posojilo ne more nadomestiti. Z njim mi lahkega in brezbriznega srca oddajamo kapital, ki nas ne stane nič in ki bi nam prinesel veličanske obresti, ko bi ga znali naložiti v domačem gospodarstvu.

Izseljevanje je za nas Slovence naravnost katastrofalno. Poleg naših Primorcev, poleg naših Korošcev, nam je emigracija v desetih letih po vojski vzela okrog 40.000 duš, ki so se porazkropile po svetu in ki bodo tekom ene generacije zgubile v tujem krvnem morju. Med vsemi pokrajinami in med vsemi plemenimi mi Slovenci najbolj trpimo. Srbi in Hrvati, ki pošiljajo močne številke svojih ljudi v emigracijo, gredo v svet sami brez družine, medtem ko se Slovenec seli z ženo in otroci. Prvi imajo še vezi, ki jih vežejo na dom, imajo še željo, da bi enkrat videli dom in svoje in domovino, drugi pa imajo samo lepe spomine, ki se v temi vsakdanjega boja za kruh in obstanek kmalu porazgubijo in

polagoma popolnoma izginejo. Prvi še pišejo domov, še dobivajo pošto od doma, za naše ljudi pa pisanje ni več potrebno.

Kako malo se naše oblasti zavedajo tega za nas tako poraznega izseljevanja, sledi iz tega, da so bili tekom prošlega leta izstavljeni potni listi starčkom nad 60 let, in gluho nemim.

Naši kmetijski sinovi zapuščajo domove ter hitijo za mavrico, katero jim slika njihova domišljija ali kako napol izmišljeno pismo kakšnega prijatelja v tujini, ki piše le o svobodi in o svobodnem uživanju, katerega domovina in naš resni delavni slovenski značaj doma ne pripuščajo. Bosanski seljaki, hrvaški kmetje iz Like, Bunjevci, prodajajo celo svoje domove, podirajo za seboj vse mostove ter gredo v prekoceanske kraje podirati kanadske pragozdove ali pa kopat od solca prekuhanu zemljo Brazilije. Potem ni povratka. Slovenski fant, ki je zapustil svojo kmetijo ter se podal v tuje rudokope, se sramuje priti domov ter se poleg tega še boji težjega in pa neprijetnejšega dela na domači grudi. Slovenska deklica, ki je enkrat okusila »prijateljstev« rudarske žene, tudi ne mara več nazaj na polje. Naši hrvaški kmetje pa nimajo več srca, da bi se vrnili domov, ko so prodali vse in nimajo več kam iti.

Kar se pa tiče Francije, ni pretirano, če rečemo, da po preteku ene generacije ne bo več sledu o naših Slovencih v Franciji. Kam naj gredo s svojimi družinami? Domov? Dokler bo le oče še mogel v jamo, se to ne bo zgodilo. Njihovi otroci že govorijo francosko, že si iščejo ponižne službe kot natakari in natakari, kot hišne in sobarice po gostilnah in hotelih. Včasih se že sramujejo priznavati, da poleg francosčine govorijo še slovenski. Njihova imena dobivajo francosko obliko: iz Hribovskih nastajajo Ribouseci, iz Bajcevićev Bajci (izg. Bažé), iz Klakovičarjev Claqueoceri itd. Kaj naj delajo? Domovino rabijo le še za izstavljanje potnih listov in za ženitninske papirje, dokler jih tudi te nadloge in teh stroškov ne bo rešila naturalizacija, katero francoska vlada deli vedno bolj in bolj lahko.

Zamudili smo že deset dolgih in za nas tako zgubljivih let. 40.000 ljudi! In mi smo šli preko njega, mi smo z lahkim srcem dajali potne liste, pritiskali nanje vizume ter gledali, kako se je ta procesija nezadovoljnih pomikala preko naše meje, da se nikdar več ne vrne nazaj!

Zdaj pa pomislimo, kaj bi še bilo, če bi ameriška ali kanadska meja bile svobodne, če bi ne bilo treba vpoštovati kvorumu ali če bi ne bilo treba preko kanadskih zdravniških komisij. Ali če bi Francija zopet odprla na široko svoje meje, kar se bo brez dvoma zgodilo, kakor hitro bo minula gospodarska kriza, ki mori njeno premožno industrijo. Mesto 40.000 bi jih izgubili sto in stopetdeset in sicer najboljših, najmlajših.

Ako se hočemo poprijeti rešilnega dela, potem se mora v vladi ustanoviti izseljeniško podtajništvo s širokimi pooblastili, ki bo imelo pravico, da zelo omeji ali da v gotovih slučajih in za gotove slučaje onemogoči izseljevanje. Brez njegovega dovoljenja se bi ne smel izdati potni list nobenemu državljanu, ki ne dokaže, da mora poklicno v tujino. Italijanska vlada je to dosegla in bo imela svoje velike koristi od discipline, katero je uvedla v izseljeniško politiko. — V parlamentu pa bi se morala izvoliti poleg drugih stalnih parlamentarnih komisij tudi ena izseljeniška komisija, ki bi imela za nalogo, da študira vprašanja notranje kolonizacije, instruiira še razna pristojna ministrstva o potrebah notranje kolonizacije ter izdela zakonske predloge za domače zaposlenje, za poljedelske kredite itd. Predvsem pa je treba državi dobre gospodarske in socialne politike, da se ljudem ne bo treba izseljevati! Zaenkrat je pa treba administrativnim potom odhod naše krvi v tujino zavezovati. Tudi naša prosvetna družva imajo v tem oziru veličansko dolžnost in odgovornost: Branite naše ljudi pred boleznijo tujine!

Po Južni Srbiji

(Dalje.)

V Štip.

Štip bo ostal dolgo slaboznan v jugoslovanski zgodovini. Tu so izvršili 29. junija 1913 Bolgari »kriminalno brezumje«, kot se je izrazil sam Gošev, da so namreč napadli ob Bregalnici Srbe in tako začeli drugo balkansko vojno. Bolgarom prijazni zgodovinarji jih izgovarjajo, da je bil to le nepreračunan incident, zagovarjajo jih, da bi Bolgare itak napadli novi zavezniški Srbi in Grki, toda žalostno dejstvo ostane, da je iz tega spopada nastala strašno krvava bitka, druga balkanska vojna z vsemi težkimi posledicami in zlasti z divjim sovraštvom med dvema sosednjima narodoma. Če hodiš po Macedoniji občutiš nehote, da to sovraštvo še obstoji in tli včasih bolj, včasih manj zavestno, toda tli in grozi, da spet kdaj izbruhne v krvoprelitje. Koliko modrosti bo treba na obeh straneh, da se to premesti in kako malo se je tozadevno doslej storilo!

Ni me torej toliko interesiral Štip sam kot njegova zgodovina, da sem tja poromal. Vlekla pa me je tudi radovednost, kakšno je tolikokrat imenovano Ovčje polje, preko katerega vozi železnica iz Velesa v Štip in ob katerega vzhodnem robu teče Bregalnica.

V Velesu sem se ustavil le, kolikor je bilo treba čakati na vlak. Pogled na mesto

Tam za jezerom...

Stari trg, 6. avgusta.

Saj ga poznate, Cerkniško jezero! In tisto vas prav doli na koncu, ob robu jezera, ki je kakor pripeta čepela ob robu gozda pod ljubkim gričem, vsa nežna in skromna, vase zaverovana in v svoje domove, s slamo krite. Te vasice, ki ji je bilo ime Gorenje jezero, skoro ni več. Le kup razvalin še priča o njej. Sredi nedeljskega popoldneva, ko je vas pokojno počivala od tedenskega dela; ko so domačini deloma spali, deloma bili na obiskih pri svojih sorodnikih po okoliških vaseh ali pa so se sprehajali po polju in strahoma opazovali, kako ginejo pridelki vsled suše... Ko se je tam pod vasio v suhi jezerski strugi pasla goveja živina, in je tedaj vas kakor izumrla čakala večera prihodnjega delavnega dne, tedaj se je znenada nekaj pokadilo sredi vasi, takoj nato pa je švignil iz kopice sena rdeč jezik...

Gori, gori!

In že je plamen objel prvo hišo, skedenj, poln sena, pod, nabasan s pravkar požeto pšenico. Veter je potegnil čez vas in v par minutah je gorelo preko 35 objektov.

Grozen, žalosten pogled! Razumljiva panika, razburjenje. Vse križem letajo domači okoli hiš, okoli hlevov, okoli kašč, okoli svinjakov, da rešijo vsaj nekaj. Pa ni mogoče. Ogenj sega vsepovsod, plameni ližejo zidove, vrata, okna. Celo gnojni kupi ob hlevih so zgoreli popolnoma in ni sledu po njih.

Vpije, klicanje na pomoč, jokanje mater in otrok, vse se meša v en sam obupen krik. Krčevito se stiskajo ustna krepkih, zanosnih očancev, ki še niso točili solz do sedaj... proseče se dvigajo k nebu, k Vsemogočnemu roke, skršene in sklenjene v molitve.

Vsaka pomoč, tudi vsaka omejitev požara je popolnoma izključena. Kajti veter je silen, cele šope gorečih plasti dviga v zrak in jih nosi tja dalje čez grič. Vode pa nikjer v vasi... Le skozi osušeno Cerkniško jezero se vije struga in odtod črpajo požrtvalni gasilci skozi tri brizgalne vode, ki jo v curkih spuščajo v plamena. Toda, kaj zaleže ta voda, ko je vse suho, izsušeno, ko bi tlelo in gorelo že od same suše in solca in vročine. In ko ni mogoče pomagati in gasiti povsod hkrati, po načrtu, sistematično. S škafi zajemajo gnojnice iz mlak in jo mečejo v ogenj, toda zdi se, kakor bi le še prilivali in podžigali...

Iz vseh sosednih vasi so pritekli domačinom na pomoč, velika je požrtvovalnost vseh, posebno gasilcev. Pomagajo tudi organi finančne kontrole, ki jih je polno po tistih obmejnih vaseh.

Kakor po čudežu je ostala poleg nekaterih hiš tudi cerkevica pod klancem in šla nad vasjo, ki je bila prav letos nova in niti še kolavdirana ni. V cerkvico se je zgnetlo nekaj družin, pod korom in med klopmi in pred samim oltarjem so razporeženi strgani, napol ožgani koci... In še nekaj ostale obleke in drugih drobnarij, kakor škafov, loncev, vreč, verig itd. je prislonjeno ob zid, po tleh pa leže in vse solzne vzdihujejo in jokajo uboge mamice in njih otročki, ki so v teku ene ure ostali brez vsega, brez vsega... Vmes pa hodi njih dobri pastir, g. župnik Hafner iz Starega trga, tolaži uboga, pogovarja jih, obljublja jim pomoč, — in oni vsi hvaležni zrejo vanj, z upajočimi očmi ga spremljajo, ko se poslavlja... In mu verjamejo, da bo vse storil, kar bo mogel, zakaj prvi je bil, ki je skrbel in uredil tako, da so dobili voz kruha v ponedeljek zjutraj in potem opoldne drugih živil, da so si mogli skuhati kosilo.

Pa tam zgoraj v šoli. Ista slika. Samo da je še več družin v njej. In da jim kruha in jih ureja šepčeva mama, ki je bila že prej kakor teta in dobrotja za vso vas, pa je zdaj za časa nesreče prav takisto in še bolj. Pa čeprav je tudi nji pogorel dom prav do tal in je šla vsa zaloga, ki se je v trgovini na-

hajala, v isto žrelo ognjenih zubljev. Prav čudil sem se, ko sem gledal to ženo, krepko in močno, kako se je vrtela okoli ognjišča in kuhala domala za vso vas, in ji je kar sijala dobrotja. Zgled usmiljene Samaritanke, ki pozablja svojo nesrečo, da la pomore svojim ubogim sosedom!

Solnce tone za Javornik... z zadnjimi žarki še poljublja to nesrečno zemljo, ki jo je zadela taka katastrofa, potem pa pogorišče vtone v mrak in le tu in tam se še kje kadi iz kupov sena, ki niso še popolnoma dogoreli.

Ko se poslavljamo od žalostnih obrazov teh ljudi, ki so čez noč postali siromaki brez vsega, še zvemo, da je prav to vas že pred 60 leti pogorela popolnoma do tal. In še enkrat je obiskala slična nesreča te dobre ljudi, l. 1917. namreč, ko je tudi pogorelo pol vasi.

Težko, težko se bodo ljudje opomogli. Sami, brez pomoči vseh, cele dežele in vsega naroda sploh ne.

P. St.

Praznik kočevskih nar. noš

12. avgusta 1928.

Pišejo nam: Kočevski jezikovni otok s svojimi 20.000 prebivalci je zaradi svojih veličanskih gozdov in mirnih, samotnih dolin najbolj prikladen, da izpričuje resnico Stierlejevih verzov:

Naj svet se še tako izpreminja,
neumorno dviga v stremelju;
Gorjanec in zeleni gorski svet,
ohranjena sta večnemu življenju.

Staro dejstvo je, da narava v veliki meri vpliva na človeško življenje in hoteenje. Doline je drugačen kakor gorjanec, kmet drugačen kakor mešan. To je tudi povsem razumljivo: človek je bitje, ki ga nezvestno vzgaja njegova bližnja okolica. Sirova ravan s svojo lahko dostopnostjo, mesto s svojo mnogoličnostjo življenja vplivata v svojih mejah vse drugače na živje kakor pa samotna gorska dolina ali pa vetrovne planine. Življenje v dolinah in tihih soteskah je resno in molčeče. Ta resnost in molčečnost pa očituje povsem osebni značaj, ki ga lahko opazujemo v ljudskem značaju Kočevca. Neumorno življenje sedanega časa, ki ne priznava niti najoddaljenejšim krajem, ki odstranja marsikatero dobro in z neizprosno potrebnostjo preobražuje ljudi in njihovo delo, se vendar še nekoliko zaustavi pred samotnimi naselbinami. Tam zadaj v zaledju, v smolnatih dehtech visokem gozdu, v mirnih dolinah, kjer skoro še ne zaznavajo znamenitnega pohoda tehnike, tam življenje še ni silen tok, ki brezobzirno trga vse s seboj, tam je še vse sanjavo in umirjeno kakor čisti gorski potok, ki živahno, med resnim smrečju ubira svojo pot v dolino. Tu so še spodobne bajte, oddaljene na milje od vsakojake velike mestne civilizacije, tu še zvone glasovi in pesmi, ki jih zunaj ob tratičah veličanskega prometa že davno ni več slišati.

Tujski promet nam je otvoril tudi kočevsko deželo in njene divne krasote. Vendar pa so še samotna pota in kotički, ki jih tudi avtomobil ne more doseči in jih le tupatam poleti obiščejo osamljeni gorski popotniki, da kot edini prinašajo pozdrave s sveta, ki je z vsem svojim nemir in resnostjo daleč za temi gorskimi kotlinami. Vse, kakor pa je za spoštovanje starih, častitljivih običajev najbolj prikladna samota in nedotaknjenost, in to najdemo vprav v kočevskih dolinah. Je to glavna poteza bitnosti tega prebivalstva, ki bi ga bilo s pridevniki, kakor: dobrodušen, pošten, vztrajen najprimerneje označiti. Kočevce se trdno drži svojih starih šeg in običajev iz davnih časov, ki so se pod varstvom samote ohranili v skoro še izvorni obliki, čestokrat spojeni s cerkvenimi prazniki. Danes še zelo razširjeni običaj je takozvano streljanje z možnarji na večer pred božičnimi prazniki, za Silvester in na večer pred praznikom sv. Treh kraljev, star običaj, s katerim naj bi se odvratile zle sile. Kmalu po Božiču hodijo »zvezdni pevci«, oblečeni za tri modrijane iz jutrove dežele, od hiše do hiše in prepevajo pobožne pesmi.

Na pobudo s strani gospoda akademičnega slikarja profesorja Vavpotiča in s sodelovanjem gospodov ravnateljev Dularja in Pintarja kakor tudi nekaj kočevskih gospodov in dam, se je v mestu Kočevju sestavil odbor, ki bo po trupalnem pripravljalnem delu priredil dne 12. avgusta 1928 v Kočevju praznik narodnih noš. Po pozdravu došlih zunanjih gostov bo sprevod z godbo na čelu v mesto do gostilne »Harde«, nato bo jutrokovni koncert. Ob ½2 popoldne skupen odhod z godbo na veseliščni prostor. Izvajali se bodo 4 prizori iz kočevskega ljudskega življenja, nadalje bodo proste zabave, ples, šaljiva pošta itd. Pele se bodo tudi pesmi v kočevskem narečju; šege v prejšnjih, fantovski večer itd. Vsa prireditve se posname za film. V primeru slabega vremena se bo vršil praznik narodnih noš osem dni kasneje z istim sporedom. Nudi se nam torej svojevrsna ljudska slavnost, na katero s tem opozarjamo široko javnost.

da sploh vzdrže sicer redki prebivalci ob takem pomanjkanju vode, drevoja in grmovja.

Ni čuda, da so propadli na Ovčjem polju slovenski naseljenci. Kaj pomaga, če je tudi zemlja rodovitna, ko pa niso navajeni na to podnebje in nasprotno vajeni sveže planinske vode, vajeni naših gozdov in travnikov. Propadle so tudi večje naselbine kot Nova Brdajnica, kjer so imeli doseljeni Vojvodinci vso državno pomoč. Vsaka selitev na Ovčje polje je za naše ljudi problematična, dokler ne bo dovolj vodnjakov, zlasti, če tudi sicer niso z vsem zadostno oskrbljeni.

Prav v vitlih dneh so nabirali prebivalci afijon. Mak raste v teh krajih v ogromni množini. Njiva za njivo se vrsti, polna makovih glav. Pomladi, ko to cvete, mora biti prekrasen pogled. Afijon nabirajo tako: Zvečer narežejo makovo glavico s posebnim nožem. Ponoči izteče pri tej zarezi iz glavice sok, ki se strdi okrog zareze kot smola z drevesa. Zjutraj pridejo in spet s posebnim nožem ta afijon postržejo. Tako pridobljeni afijon ima do 12 odstotkov opija in se splošno dobro proda. Če je leto ugodno, se pridelava na en dulum (1600 kvadr. metrov) 4 oke (oka je 1280 gr.). Oka je bila tiste dni okrog 80 bankic t. j. 800 dinarjev. Upali pa so, da se cena še znatno dvigne. Judje v Štipu so hitro kupovali od kmetov nabrani afijon in ga spravljali za čas ugodnejših cen. V dneh, ko obirajo mak, se boje prebivalci razumljivo vsakega dežja. Če bi prišel v noči, ko so glavice

Kaj je novega

KOLEDAR.

Sreda, 8. avgusta: Ciriak, Miro. — Lumnina sprememba: Zadnji krajec ob 18.24. (Po Herschlu se napoveduje spremenljivo vreme.)

ZGODOVINSKI DNEVI.

8. avgusta: 1555. je avstrijski cesar Ferdinand II. uvedel samonemški sodni jezik. — 1916 so Italijani vdrl v Gorico in jo zasedli. — 1884 je na Tirolskem utonil dr. Karel Tyrš, buditelj češkega sokolstva. — 1879 je požar uničil v Sarajevu 1500 hiš. — 1904 je umrl slikar zgodovinskih slik O. Brausewetter.

★ **Oblastna pomoč pogorelcem.** Oblastni odbor je votiral kot prvo pomoč pogorelcem v Gornjem Jezeru pri Cerknici znesek 80.000 Din, ki ga je včeraj osebno izročil predsednik oblastnega odbora dr. Marko Natlačen županu starotrške občine g. Keržiču.

★ **Tridesetletnica mašništva** in 22 letnico župnikovanja pri Novi Štifti je obhajal dne 4. avgusta č. g. duhovni svetnik Gothard Ferme. Pri tej priliki mu je občinski odbor kot večletnemu članu poklonil krasno diplomno častnega občana s primernim nagovorom g. župana. Pevski zbor mu je zapel par lepih pesmi in Jožefa Tesovnik mu je poklonila šopek. V imenu kmečke hranilnice in posojilnice v Gornjem gradu, katere ustanovitelj je bil, ga je pozdravil Albert Savinšek. V imenu tretjega reda pa Franca Sinkovec. Gospod jubilar je poudarjal, da ne išče posvetne časti, ampak le dušni in telesni blagor župljanov. Želimo g. dušnemu svetniku, da deluje med nami še dolgo let!

★ **Promocija.** Promovirala je na graški univerzi gdna Frida Znidaršič, rod. novomeščanka, za doktorja vsoga zdravilstva.

★ **Prostovoljno gasilno društvo na Rakeku** prosi, naj ugotovimo, da je ob priliki požara v Gornjem Jezeru prihitelo na pomoč tudi gasilno društvo z Rakeka z brizgalno in 14 gasilci ter se udeležilo skupno z ostalimi društvi gašenja in reševalnih del. Dasi je bilo rakeško moštvo cel popoldan zaposleno pri črpanju vode iz vaškega vodnjaka in snajenju istega, je takoj po prejemu brzoglavke odhitelo na pomoč in je navzile slabi cesti v 50 minutah dospelo na mesto požara.

★ **Posetniki jesenskega velesejma** »Ljubljana v jeseni« od 1. do 10. septembra imajo, če so v posesti sejmske legitimacije za 30 Din, pravico do polovične voznine v obe smeri. Pri odhodu dajo na domači postaji žigosati legitimacijo in kupijo celo vozno karto. S to se potem brezplačno vozijo nazaj. Zato se karte ne sme oddati vratarjem na ljubljanskem kolodvoru. Ob vstopu na velesejem se vsakemu potrdi, da je v resnici obiskal prireditelje. Železniški popust je dovolila posetnikom ljubljanskega velesejma tudi Avstrija in češkoslovaška republika, odkjer bo mnogo odziva, saj bo velesejmu priključena jubilejna Kmetijska razstava, še sama po sebi pravi kmetijski velesejem. Če v vašem krogu legitimacij ne bi bilo dobili, jih zahtevajte naravnost od urada velesejma v Ljubljani.

★ **Društvo katehetov lavantinske škofije** priredi v torek 28. avgusta v Celju, v Slom-

škovem domu zavoda č. g. šolskih sester, zborovanje s sledečim sporedom: Ob 8 sv. maša; od pol 9 do 11: 1. Referata: a) dr. Jos. Demšar: Nova sola in katehet; b) Ivan Bogovič: Katehetski kongres v Monakovem. 2. Občni zbor lav. katehetskega društva. 3. Slučajnosti. K udeležbi se vabijo gg. katehetje in drugi duhovniki lavantinske in ljubljanske škofije.

★ **Na II. katehetski kongres v Monakovem** je došlo čez 500 vnanjih zastopnikov. Otvoritev v veliki dvorani univerze je bila silno slovesna. Predsednik je pozdravil tudi udeležence (10) iz Jugoslavije. K prvi glavni skupščini je prišel kardinal dr. M. Faulhaber, ki je imel v cerkvi pri svečani otvoritveni službi božji sijajen govor. Med odličnimi gosti je nagovoril zborovalce zastopnik drž. ministra za pouk in bogočastje, dalje namestnik mestnega župana i. dr.

★ **Glavna skupščina UJU v Mariboru.** Kakor se da sklepati po dospelih prijavah, bo prisostvovalo Glavni skupščini okrog 2000 učiteljev iz vseh delov naše države. Zlasti je mnogo prijav iz Srbije, Vojvodine in Hrvatske, pa tudi Bosna in Dalmacija sta že prijavili lepo število delegatov. Glavna skupščina bo v dneh 11.—13. avgusta. Poleg običajnih letnih poročil glavnih funkcionarjev so na dnevnem redu tudi Pravila in referati o mladinski literaturi, samoizobrazbi, berlinskem kongresu osn. šole in rokotvornem pouku. — 14. avgust pa je določen za izlete in še sedaj se je prijavilo mnogo delegatov, zlasti iz Srbije in Vojvodine, da žele občudovati divno Slovenijo. Večina delegatov bo prišla v Maribor 11. avgusta z dopoldanskimi in večernimi vlaki.

★ **Za definitivno ureditev naše telefonske službe.** Vprašanje ureditve telefonskega prometa vnaši državi in s tem v zvezi nabava medkrajevnih telefonskih kablov in telefonskih central se nahaja pred definitivno rešitvijo. Da bi se to vprašanje čim pravilneje rešilo, se obrača gospod minister pošte in telegrafa dr. Kajundžič na zbornice za trgovino, obrt in industrijo in na vse časopise, da izvolijo poslati svoje predstavnike k generalnemu ravnatelju ministrstva pošte in telegrafa do konca tega tedna, kjer bodo lahko pregledali ves elaborat v tej zadevi in prejeli vsa potrebna pojasnila. Gospod minister dr. Kajundžič želi namreč, da sliži, preden bo predložil to zadevo definitivno v rešitev ministrskemu svetu, eventualno kritiko zainteresiranih krogov naše javnosti.

★ **Viničarski red v »Naših goricah«.** Te dni izide 8. številka »Naših goric« za avgust in bo prinesla avtentično besedilo uredbe o viničarskem redu, kakor ga je mariborska oblastna skupščina sklenila dne 20. julija. Ker se za veleaktualno vprašanje viničarskega reda zanimajo vsi naši vinogradniki in vsi viničarji, osobito v mariborski oblasti, priporočamo in pričakujemo, da si to uredbo preskrbe vsi zainteresirani s takojšnjim pristopom v Vinarskemu društvu v Mariboru, katerega glasilo so »Naše gorice«; kajti posamezne številke tega mesečnika se ne razpošiljajo, marveč le cel letnik — letošnji stane 30 Din, lanski samo 20 Din —, položnice pa se dobe po pošti brezplačno pri upravitelju »Naših goric« v Mariboru, vinarska šola. — A. Zmave.

★ **Kriza v učiteljskem naraščanju.** Prejeli smo: Na osnovi člena 347. fin. zak. za leto 1928.—29. je za to proračunsko leto ustavljeno sprejemanje novih civilnih državnih uradnikov. Radi tega tudi ni v proračunu ministrstva prosvete za to leto nobenega kredita za nove postavitve in posledica je, da ostanejo ne — le oni učitelji, ki so doslužili kadriški rok ter bili nekateri izmed njih že prej stalno nameščeni v državni službi (teh je okrog 30 v Sloveniji), ampak tudi vsi absolventi učiteljskega kroga 200 v Sloveniji, brez službe, navzlic temu, da je samo v mariborski oblasti še blizu 100 nezasedenih mest in da bo treba na mnogih šolah vsled obilnega vpisa v prvi razred otvoriti nove vzporednice. Ker leže zaradi gori citiranih določb vse prošnje novincev še nerešene pri oblastnih prosvetnih oddelkih, bo v septembru silno pomanjkanje učitelstva, izprašani absolventi učiteljske obeh spolov in dosluženci kadriškega roka bodo pa brez službe in kruha. Zato je nujna potreba, da se čl. 347. fin. zakona za leto 1928.—29. s posebnim sklepom skupščine takoj izpremeni, da citirana določba o ustavitvi sprejemanja novih državnih uradnikov ne bo veljala vsaj za učitelje osnovnih šol v Sloveniji, ker je nujna potreba, da se jih vsaj okrog 120 nastavi. Prosvetnim oddelkom je nujno potrebno pridobiti kredit za nove nastavitve tako onih učiteljev, ki so doslužili kadriški rok, kakor tudi novincev. Odločilni faktorji naj zadevo resno upoštevajo in takoj rešijo, da ne bo v septembru in oktobru polno razredov brez učiteljev.

★ **Avtopodjetniki se opozarjajo na dražbo** za oddajo prevoza pošte na progi Kočevje — Brod na Kupi, ki se bo vršila 17. avgusta ob 11 dopoldne pri županstvu občine Kočevje. Pogoji so na vpogled pri občinah in poštah ob poštni progi in v poštne odseku poštnega ravnateljstva v Ljubljani.

★ **Zdravnica dr. med. Eleonore Jenko-Groverjeva** ne ordinira do 24. avgusta.

★ **Javna kopališča in Okrožni urad za zavarovanje delavcev.** Uprave mest in trgov ter tudi večjih industrijskih krajev posvečajo javnemu zdravstvu vedno skrbnejšo pažnjo. V okviru tega udejstvovanja polagajo posebno pažnjo na graditev ali preureditev javnih kopališč. Pri izvajanju teh akcij se občinske uprave obračajo na Okrožni urad s prošnjo za sodelovanje v obliki večje ali manjše denarne podpore. Čeprav urad ceni važnost telesne snage in higijene kot učinkovito preventivno sredstvo, vendar pa urad pri takih akcijah ne more sodelovati, predvsem za to ne, ker nima finančnih sredstev, dalje, ker je v prvi vrsti dolžan skrbeti za kurativne zdravstvene naprave, kakor so fizikalna zdravilišča in podobno. V kolikor pa bi uradu sredstva dopuščala, da se more udeleževati tudi na polju preventivnega zavarovanja, pa mora tako delo osredotočiti predvsem in postopoma le na večja delavska središča, kakor so Maribor, Celje, Kranj itd.

★ **Javen škandal.** Umevno je, da se Vaš dopisnik v številki z dne 3. avgusta zgraža, kako se more pustiti pohabljenega človeka raztrganega in razgaljenega v prahu in blatu na cesti... in kalke pojme bodo imeli o Jugoslaviji tuji, ki prihajajo na Gorenjsko. Dobro je, da ste načeli to vprašanje, saj nas je še mnogo, ki bi radi pomagali revežem. Toda, in zdaj ta veliki »toda«, so li vsi ti »reveži«, ki se valjajo v prahu na cesti, tudi res reveži? To bi morala v prvi vrsti konstatirati občina in glavarstvo: ako so res reveži, naj jih pošljejo v kako hiralnico, ali vsaj naj jim da glavarstvo formalno potrdilo, da so ubogi, da bodo dobrotniki znali, komu dajejo miloščino. Z »reveži« imam namreč jaz prav čudne skajne, posebno s onimi, ki se valjajo po cestah, ki vodijo na kako božjo pot. Ob cesti na Brezje so kar nastavljeni, in kažejo gole noge s hudimi ranami, ki bi morale ob cestnem prahu biti že kedaj inficirane, ko bi bile — pristne! Ako so razgaljeni udje res tako bolni, kakor jih ti »reveži« kažejo, mora brezpogojno nastopiti sanitetna oblast, ker je res neprimerno, da se take reči javno kažejo ko gre toliko otrok na Brezje; ako pa niso pristne (in želim v interesu revežev, da bi ne bile nikoli resnične), potem pa ne spada tak človek v senco občestnih dreves, temveč v senco občinskega zapora. — Gorenjski romar.

★ **Razglas o sprejemu gojenk v kmetijsko-gospodinski šoli Kmetijske družbe za Slovenijo v Ljubljani.** S 1. oktobrom 1928 se odpre sedemindvajseti tečaj gospodinske šole, ki bo trajal 11 mesecev. Gojenke morajo stanovati v zavodu, ki je pod vodstvom č. g. sester iz reda sv. Frančiška. Zavod je v posebnem poslopiju poleg Marijanišča na Poljanah v Ljubljani. Pouk zavzema poleg verouka, vzgojeslovja, ravnanja z bolniki, spisa in računstva vse one predmete, ki jih mora umeti vsaka dobra gospodinja, zlasti se pa poučuje teoretično in praktično kuhanje, šivanje (ročno in strojno), pranje, likanje, živinoreja, mlekarstvo, vrtnarstvo itd. Gojenke se veščajo v gospodinskem knjigovodstvu ter v ravnanju z bolniki in bolno živino. Tista, ki bo sprejeta v zavod, plača mesečno za hrano, stanovanje, razsvetljavo, to je sploh za vse 450 Din, za pouk pa 100 Din. Vsaka gojenka naj vzame s seboj v tečaj po možnosti naslednjo obleko in perilo: vsaj eno nedeljsko obleko, dve obleki za delo, dva para čevljev, en par vrtnih čevljev, nekaj belih in barvnih jopic za ponoči, tri barvana spodnja krila, dve beli spodnji krili, štiri srajce, šest parov nogavic, 10 do 12 žepnih robcev, štiri kuhinjske in dva navadna predpasnika. Nadalje perilo za posteljo: dva para rjuh in štiri prevleke za blazine, 4 brisače, 4 servijete in jedilni pribor (žlica, vilice, nož). Če ima katera več obleke, jo tudi lahko vzame s seboj. Deklice, ki hočejo vstopiti v gospodinsko šolo, morajo: 1. dovršiti 16. leto; 2. znati čitati, pisati in računati (zadnje šolsko izpričevalo); 3. predložiti zdravniško spričevalo, da so zdrave; 4. navesti kakšnega stanu so stari in kakšen je njih dosedanj glavni poklic; 5. predložiti obvezno pismo staršev ali varuha, da zanje plačajo vse stroške šolanja; 6. zavezati se, da bodo natančno in vestno izvrševale vsa dela, ki se jim nalozijo, ter da se bodo strogo ravnale po hišnem redu. S temi podatki in potrebnimi prilogi opremljene, lastnorodno pisane, neoklopane prošnje za sprejem naj se vpošljejo vsaj do 1. septembra 1928 Kmetijski družbi za Slovenijo v Ljubljani. Pri sprejemu deklet v gospodinsko šolo se bo oziralo po možnosti na prošilke iz vseh slovenskih pokrajin. — Kmetijska družba za Slovenijo.

★ **Potrdilo za znižano vožnjo** — tako sporoča železniška uprava — iz kopališč ali zdravilišč morajo vračajoči se gostje sami dati oskrbeti z žigom občine, oziroma kopališke ali zdraviliške uprave, kjer so se kot letoviščarji ali bolniki mudili. Železniške postaje odslej takih potrdil ne bodo več izpolnjevale. Ako bi se domačin (stalen prebivalec) dotičnega kraja ob Jadranski obali, oz. kopališča ali zdravilišča skušal okoristiti takega potrdila, bi se zoper njega postopalo po kazenskem zakonu. Oblika dotičnega potrdila je sledeča: Potrdilo o bivanju: Gosp. ... katera(a) je dne ... došel iz (železn. postaja) ... s ... (rodbinskimi člani) je bival(a) z navedenimi osebami ... dni v ... 19... v ... Žig in podpis ... občinskega urada ali zdraviliške, ozir. kopališke uprave. — Potrdilo o bivanju na drugih krajih naj se napiše na hrbet tega potrdila. — To potrdilo velja na povratku kot legitimacija za vožnjo za pol vozne cene za čas od 1. junija do 30. septembra, a za četrt cene za čas od 1. oktobra do 31. maja po odredbah § 11. železniške tarife, del II. za prevoz potnikov priloge in ekspresne robe. Žig odhodne primorske kopališke postaje pri povratku agencije za izdajanje voznih kart. Iz Generalne Direkcije Državnih Železnic v Beogradu 27. maja 1928. g. G. D. Br. 35.319-28.

★ **Zveza slovenskih zadrug v Ljubljani** se 8. avgusta preseli iz dosedanjih prostorov v Janez Trdinovi ulici 8 v lastno hišo v Pražakovi ulici 11.

★ **Pozor pred nesolidnimi agenti.** Izvedli smo, da posečajo župnišča v lavantinski škofiji nekateri agenti, ki so v par slučajih pokazali, da se njihova nesolidnost že približuje goljufiji. Zato opozarjamo vse gg. župnike, naj bodo pri eventuelnih nabavah in naročilih zelo previdni.

Preobilica dela

provzroči pogosto glavobol. Odstranite ga z znanimi

Aspirin

tabletam

Tudi pri zobobolu, iriganju v ušesih, influenci, revmatizmu, nevrologijah in vročini uteče Aspirin-tablete zanesljivo bolečine.

Zahtevajte vedno originalni omot „Bayer“ z modro-belo-rudečo varstveno znamko.

★ **Opozorilo strankam.** katere nameravajo iti k dr. Zellseru v Gollspoch na Zgornjem Avstrijskem, naznanjamo, da je to podjetje zaprto od 15. do 30. avgusta.

★ **Nemški finančniki se zanimajo za Dalmacijo.** Neka večja skupina nemških finančnikov se zanima za zdravstvene in klimatske razmere naših otokov v zvezi z naglun razvojem turizma v Dalmaciji. Zastopnik te skupine bo te dni obiskal Dalmacijo, v prvi vrsti pa Split in otok Brač, zlasti Sutivan in Supetar, ki sta v neposredni bližini Splita.

★ **Smrtna nesreča osiješkega velepodjetnika.** V Osijeku se je v nedeljo na tragičen način ponesrečil tamkajšnji odlični meščan, 70 letni veleposesnik Vaso Muečević. Starček se je solnčil v dravskem kopališču na stopnicah, ki vodijo v vodo. Zadel ga je kap in starček je padel v Dravo. Takoj so skočili za njim nekateri kopalci, vendar pa niso mogli več najti Muečevića. Trupla dosedaj še niso našli. V vsem Osijeku je vzbudila vest o smrtni nesreči Muečevića, ki je bil eden najbolj znanih in najodličnejših osebnost v Osijeku, splošno sočutje.

★ **Narednik ubil kapetana.** Sličen dogodek, kot se je pred meseci pripetil v Ljubljani, se je izvršil v ponedeljek v Belgradu. Opoldne je prišel v vojaško pisarno narednik Zivko Belanovič in izročil kapetanu Milanu Dodiču kuverto s pismom. V trenutku, ko je Dodič čital pismo, je narednik ustrelil v kapetana tri strele. Kapetan je takoj padel mrtev na tla. Narednik Belanovič je pobegnil iz sobe, za njim pa je stekel narednik Stefanovič. Belanovič se je okrenil in s strelom težko ranil Stefanoviča. Zatem je odšel v svojo sobo, kjer se je z nekoliko strelj usmrtil. Točen vzrok groznemu dejanju Belanoviča ni znan. Pred nekaj dnevi je bil Belanovič klican k raportu na povelje kapetana Dodiča in kaznovan na 15 dni zapora. Mnenja so, da se je Belanovič najbrž zato nad Dodičem maščeval.

★ **Velik gozdni požar v Bosni.** V gozdu Suhidol, v neposredni bližini gozdnega kompleksa Bebešića pri Travniku v Bosni, je v nedeljo dopoldne nastal požar, ki je takoj zavzel ogromen obseg. Ljudstvo iz vse okolice je bilo alarmirano in je prihitelo k gašenju, vendar pa se ni posrečilo požar lokalizirati. Iz Travnika je bilo poklicano večje število vojaštv k gašenju. Gozd še gori. — V Tiholjskem gozdu pri Foči se je pojavil požar v skladišču družbe Vardar. Zgorelo je okoli 1400 kub. metrov lesa v vrednosti nad 100.000 Din. Požar so ugasili po velikem naporu delavci in kmetje. Ni še znano, kako je požar nastal, mislijo pa, da ga je zanetila proč vržena fleča cigareta.

★ **Zaradi merjasca ubil sosedo.** V vasi Markuševih v Srenju je prišlo do krvavega spopada med svinjskim pastirjem Pavlom Glivičem in lovskim paznikom Nikolo Skrbičem. Oba sta pasla na isti njivi svinje in sta imela vsak svojega merjasca, ki sta se med seboj borila in je bil Glivičev merjasec premagan. Zaradi tega je Glivič zagrozil, da bo Skrbičevega merjasca zaklal. To pa se mu ni posrečilo in je Skrbičev merjasec pobegnil. Tako je Glivič sklenil, da bo ubil Skrbiča samega in je za to vzel kuhinjski nož. Skrbiča je srečal v ponedeljek na isti njivi in sta se tam sprla. Tekom prepira je Glivič svojega nasprotnika zabodel v srce. Ubijalca so aretirali.

★ **Roparski napad sredi ceste v Zagrebu.** V Zagrebu, na križišču Voćarske in Bijenjske ceste se je izvršil v ponedeljek ob 9 zvečer roparski napad. Ob tem času je šel domov delavec Pavel Pendjak, stanujoč na Mirogoju v gostlini »Rdeči nos«. Na križišču sta ga ustavila dva neznana mladeniča, ki sta ga napadla z nožem v roki in mu zaklicala: »Čonar sem — ali pa te zakoljeva!« Pendjak se klunja je najprej uprl, kakor ga je eden udaril s pestjo v prsa, drugi pa mu je preiskal žope in odvzel 480 Din. Ko sta ga oropala, sta pobegnili. Pendjak je nato odšel na policijo in prijavil ta slučaj. Po njegovem opisu je bil eden od napadalcev star 25 let, črnih las in oči ter oblečen v črno obleko, drugi pa je bil star kakih 18 let, majhen, črnih las in oblečen v modno suknjo in v črne obrabljene hlače. Policija roparja zasleduje.

★ **Žensko truplo na železniški progi.** V ponedeljek jutraj so našli na železniški progi med postajama Koprivnica in Drenje na Hrvatskem truplo mlade ženske, katere identitete še niso ugotovili. Truplo je ležalo na tre-

Izjava!

Podpisana izjavljam, da sem po krivičnem obdolžila gospodično Malči Bezjak na podlagi napačnih informacij nečastnega dejanja, kar iskreno obžalujem, ter se ji zahvaljujem, da je odstopila od tožbe.

Sv. Lovrenc na Dravskem polju, dne 4. avgusta 1928.

Paula Zor.

narezane, dež je delo in trud zgubljen. Kljub veliki vročini si zato žele takrat samo solnca in solnca.

Voznja čez Ovčje polje je dolgočasna, le eno vzbuja pozornost: orožniške straže. Nisem jih štel, a vtis imam, da nas je stražil orožnik na vsakih sto metrov. Ko sem izstopil v Štipu, je bila tudi prva stvar, da sem moral oddati potni list. Dobil sem ga kesneje pri srezkem poglavarju. V ostrem tonu so g. poglavar vpraševali, kaj iščem v Štipu in zlasti zakaj imam vizum za Grčijo. No, zadeva se je srečno rešila in moj vizum za Grčijo ni imel hujših posledic.

Na postaji me je počakal moj sošolec in skrbel zame ves čas bivanja v Štipu. Ker leži postaja precej zunaj mesta, sva se peljala z avtomobilom čez Bregalnico v Štip. Cudil sem se, da je Bregalnica tako majhna, pa je zatrjeval moj spremljevalec, da bo v štirinajstih dneh sploh čisto izginila. Pritok Bregalnice Otinja je res že čisto usahnil. V njegovi strugi so naslednji dan, ko je bil ravno pazarni dan, imeli razstavljeni svojo robo posebno lončarji. Kjer sicer dere precej globoka Otinja, prodajajo poleti lončene vrče za vodo. V takih posodah ostane voda še najdalj časa pitna. Vrči so čisto taki, kot smo jih vajeni s slik v zgodbah nove zaveze na ženitnini v Kani Galijski. —

buhu in je bilo brez glave. Oblastj so uvedle preiskavo. Ni še znano, ali gre za zločin, za samomor ali za nesrečo.

★ **Pretep v Veliki Loki.** Prejeli smo: V torkovih štev. »Slovenca« je med dnevnimi novicami bila tudi notica o pretepu fantov na Veliki Loki. Da so se se tepli, je res. Pretirana pa je trditev, da jih žandarji niso mogli ukrotiti in da so vojake poklicali.

★ **Velika tatvina v orientekspresu.** Trgovcu Jeanu Zaboryu iz Pariza je bilo v Sisku skozi odprto okno spalnega vagona ukradena vsa njegova prtljaga, kovček z obleko in perilom, zlata ura, posejana z dijamanti in 6000 francoskih frankov. Zabory ima 36.000 francoskih frankov škode (80.000 dinarjev).

Priljubljenosti si sami svojo sodo vodo z orig. **SPARKLET** sifonsko angl. steklenico

Ljubljana

NOČNA SLUŽBA LEKARN.

Drevi imata nočno službo Piccoli na Dujajski cesti in Bakarčič na Sv. Jakoba trgu.

○ **Otrokom, ki pridejo iz Nemčije** bo danes zjutraj maševal na Brezjah prevržen gospod knezoškof. Otroci se pripeljejo v Ljubljano z rednim gorenjskim vlakom ob pol 12. Ponovno vabimo sorodnike in znanke, kateri jih pričakujejo, da naj pridejo ob tej uri na glavni kolodvor v Ljubljani. Ako pa jim to ni mogoče, pa naj jih čakajo vsaj pri izstopni postaji. Iz Ljubljane gredo v Maribor ob 12.15, na Dolenjsko ob 13.18, proti Kamniku pa ob 14.08.

○ **Poročil se je g. Gabrijel Valand,** strojnik Jugoslovanske tiskarne, z gđ. Drago Ropič.

○ **Z razglasne deske.** Na razglasni deski sta objavljena dva razglašena mestnega magistrata, ki se oba nanašata na sklep občinskega sveta z dne 10. julija 1928, da najame mestna občina 10 milijonsko posojilo za izvršitev raznih tlakovanih in kanalizacijskih del in podruhmilijonsko posojilo za regulacijo Gradaščice in napravo raznih brvi in novih mostov. Proti obema sklepoma je dopustna pritožba na finančno ministrstvo 14 dni po razglasu. — Razpisana je sodna dražba hiše in dvorišča na Večni poti št. 1. Cenilna vrednost znaša 273.120 Din. Dražba se vrši dne 20. septembra ob 10 na sodišču št. 15. — Davčni urad razpisuje dražbo nekega pohištva. Podrobnosti so objavljene na deski.

○ **Umrli so v Ljubljani** v času od 1. do 7. t. m.: Mihael Knaflič, štabni živnozdravnik v pokoji, 70 let, Kersnikova ulica 7; Julij Košar, kleparski mojster, 58 let, Hrenova ulica 7; Rozalija Križman, krojaška vajenka, 17 let, Svabičeva ulica 1; Ana Schulz, so-proga muzealnega asistenta v pokoji, 68 let, Medvedova ulica 28; Marija Moder, hiralica, 67 let, Vidovdanska 9; Ana Jenko, hči zidar-skega pomočnika, 8 let, Smlednik 20 — Zavod za zaščito dece; France Lampič, lesni trgovec, 35 let, Stranska vas 29 — Leonišče. V bolnici so v istem času umrli: Jože Okorn, posestnik, 63 let, Polica 6; Katarina Gnus, hči posestnika, 13 let, Prevelj 10; Venceslav Travin, akademik, 40 let, Stari trg 13; Marija Marušič, dninarjeva hči, 2 leti, Canje 3 — Blanca; Dušana Likar, hči nadučitelja, 8 let, Rakovnik pri Medvodah; Valentin Škof, krojaški pomočnik, 49 let, Mestni trg 12; Jernej Dolšček, vpokojeni rudar, 51 let, Loke 39; Alojzija Stritof, hči postrežnice, 10 mesecev, Udmat 98; Janez Jarc, delavec, 71 let, Fenišče 15; Ana Jenko, hči zidarskega pomočnika, 8 dni, Smlednik 40; Vera Stopač, hči delavca, 5 mesecev, Milarna v Šiški; Fr. Drobne, delavec, 30 let, Ledina 32; Ivan Zlozel, delavec, 21 let, St. Lambert 586.

○ **Svojega rojaka je ogoljufal.** Pred dnevi je prišel v Ljubljano Bosanec Camil Djahverović. Obiskal je svojega rojaka, delavca Ahmeda Djogića, na neki ljubljanski stavbi. Djogić je nepismen in je prosil svojega rojaka, naj pošlje zanj po pošti njegovi ženi v Bosno 350 Din. Djahverović je res šel na pošto, oddal pa je le 250 Din, 100 Din pa si je pridržal. Djogić je pokazal receptis polirju, ki mu ga je prečital, in mu povedal, da je ogoljufan za 100 Din. Sleparskega Djahverovića so aretirali. Izgovarja pa se, da ni po-neveril denarja, temveč da ga je ogoljufala — poštarica, kar mu seveda nihče ne ver-jame.

○ **Genijalna sleparska dvojica** že v ro-kah policije. V nedeljo smo poročali o neki Elzi B., ki je izvršila več sleparij po deželi in v Ljubljani in so jo na krajih videli v družbi ljubljanske igralca Pepeta. Še isti večer, to je v nedeljo zvečer, pa so Elzo aretirali v Simon Gregorčičevi ulici, kjer se je mudila pri neki družini. Na policiji so ji se-veda našli ves dolg register njenih grehov in jo pridržali v zaporu. Njen tovariš Pepe se je prišel na policijo prijaviti sam in je iz-povedal, da za sleparije svoje tovarišice ni vedel. Policija bo preiskala, koliko je resnice na njegovi izpovedi. Še včeraj je prišla na ljubljansko policijo ovadba zoper Elzo, ker je v Bohinjski Bistrici osleparila neko starejšo žensko za 400 Din, pod pretvezo, da mora plačati večjo carino, dapa ji je zmanjkalo denarja. Elzi pred sodniki ne bo ravno pre-več lahko pri srcu.

○ **Tatvine.** Iz gostilne Fatur na Večni poti je neznan tat odpeljal trgovskemu pot-niku Jakobu Seliskarju osem mesecev starega in 2000 Din vrednega psa podganarja Murčka. Za izsleditev psa je obljubljena nagrada 100 Din. — Mesarski pomočnik Pavel Balič je v petek ponoči zaspal pod kozolcem na Vodo-vodni cesti. Ta čas mu je neznan zlikovec odnesel plašč in klobuk, skupaj vredna 500 Din. — Iz hiše št. 85 na Poljanski cesti je nekdo ukradel šest metrov dolgo verigo, vredno 300 Din, last Josipa Bergmana. — V mesarsko stojnico Martina Rozmana je bilo ponoči vlomljeno. Vlomilci so odnesli 4 kg slanin in 2 kg suhega mesa v vrednosti 200 Din. — Neznan žepni tat je v soboto dopol-dne izmaknil nat rgu kmetici Frančiški Te-glove iz Iške loke denarnico z vsebino 320 Din. — Delavcu Juliju Leskovarju je bila na novi stavbi na Poljanski cesti izmaknjena denarnica z vsebino 220 Din.

Postajališče Jevnica

otvorjeno

Prva avgustova nedelja, lepa in solnčna, ka-kor je bila, je izvalila mnogo Ljubljancev ven na deželo. Na vse strani so se razkropili, v hladne in tople vode, v planine, ter še na mnogoštevilne veselice, ki so jih vsepovsod po okolici »dobri lju-dje« priredili. Med drugimi prireditvami so v ob-savski dolini odprli in novo postajališče Jevnica. Gostov je bilo pri otvoritvi zelo veliko. Ni vsak dan prilika, voziti se za polovico ceno in to celo v I. in II. razredu, ko plačaš samo III., kakor je navadno ob prilikah takih otvoritev in je tudi zdaj bilo. Železniška uprava je pripravila prvo po-lovico nedeljskega popoldanskega vlaka za izlet-nike. Sami »pullmani«, okrašeni z venci in zasta-vicami. Takisto je bila okrašena tudi lokomotiva. In ob 2.15 je lokomotiva št. 323.019 potegnila ot-vořitveni vlak iz Ljubljane proti Zasavju. Ob vseh postajah so vstopali vedno novi, številni potniki, ki so se namenili v Jevnico na otvoritev.

Ko je vlak zavozil v okusno z zelenjem in mlaji okrašen postajo, ter na njej prvič obstal, je ob sviranju viške godbe in vzklikanjem pričaku-jočih domačinov vsa ta številna množica izstopila in napolnila obširni peron. Nato je številne goste najprej pozdravil predsednik pripravljalnega od-bora za gradbo postaje g. Godce. Imenoma je po-zdravil zlasti velikega župana ljubljanske oblasti, g. dr. Vodopivca, ki se je prijazno odzval vabilu in se otvoritve osebno udeležil, dalje g. okrajnega glavarja Podboja iz Litije ter zastopnika žel. direk-cije, g. načelnika Jelašiča. Za predsednikom God-cem je stopil na govorniški oder načelnik Jelašič, ki je proglasil postajo za odprto in izročeno pro-metu ter pozval navzoče, da ta slovesni trenutek počaste s tem, da vzkliklejo Nj. V. kralju Aleksan-dru trikratni »živjoi! kar navzoči tudi navdušeno store. Postajo je nato blagoslovil g. župnik Dol-nar iz Kresnic. Govoril je še domačin Jemec, ki je orisal zlasti zgodovinski pomen in gospodarsko pridobitev, ki z novo postajo v ta, doslej tako re-koč od sveta odrezani kraj, prihaja. Zahvaljuje se vsem, ki so vsak po svoje pripomogli, da je zdaj ta postaja končno odprta.

Po tej uradni otvoritvi se je na bližnji li-vadi v senci mogočnih bukev vršila še veselica, na kateri je igral poleg godbe tudi tamburaški zbor »Sava« iz Laz. Z večernim vlakom se je večina udeležencev vrnila proti Ljubljani.

Maribor

□ Nekaj zanimivih podatkov o delavskih hi-šicah. Vsaka hišica tehta 80.000 kg; pri hišicah tipa A je bilo treba za zgradnjo 13.000 opek, pri hišicah tipa B pa 12.000 opek. Hišice so tako zi-dane, da zahtevajo skoraj polhišvo v posebnem slogu in posebnega tipa. Kar se tiče kleti gotovo ne bo mogoče spravljati vanjo »kolosalnih« sodov, kar je tudi čisto pravilno; v globino gre namreč klet do 1.90 m. Sicer je za udobnost kolonistov, ki se bodo vselili dne 1. novembra, kar najbolj po-skrbljeno. Na razpolago bo lep vrtiček. Na sredini vseh 75 vrtičkov se bodo stekale ceste, ki bi vodile skozi kolonijo, v lepo igrišče, ki ga bo obdajalo 32 kostanjev. Pa tudi plin, električna razsvetljava, vo-dovod itd. Nekateri podjetje glavice so pogrnute tudi to-le misel: da bi nikakor ne bilo napočno, ako bi se instaliral tudi radio, ki bi v dolgih zim-skih večerih nadomeštal kolonistom razne zabave v mestnih zabaviščih in ponočnih shajališčih.

□ **Mestna delavska zavarovalnica.** Po določbi paragrafa 7 zakona o zavarovanju delavcev je usta-novitve mestne delavske zavarovalnice možna in dopustna. Ker se v Ljubljani že dela na tem, se je ta zadeva spoznala tudi na zadnji seji mariborskega občinskega sveta in sicer v okvirju poročila za II. odsek. Upati je, da bo čimprej prišlo do ustano-vitve mestne delavske zavarovalnice; omenjeno mi-sel pa moramo kar najpojeje pozdraviti.

□ **28. Zlet mariborskega orlovskega okrožja** v Hočah. Mariborsko orlovsko okrožje je imelo dne 5. avgusta celodnevno prireditev v Hočah pri Ma-riboru. Predpoldne se je vršila slovesna služba božja s pridigo, ki jo je imel g. dekan Sagaj. Nato se je vršila skušnja za popoldansko telovadno na-stop. Na sporedu so bile proste vaje članov in člani-c, orodna telovadba in pa nekatere lahkoatletič-ne vaje (skok v višino). Prireditve, ki se je pri-čela ob pol 16. uri, so se med drugim udeležili veliki župan dr. Fr. Schaubač, mariborski župan dr. Alojz Juvan in mestni fizik dr. Alfonz Wank-müller. Udeležba na prireditvi je bila prav lepa. Prav veliko udeležencev je bilo iz Maribora in pa iz Slovenske Bistrice. Vsi so pa z velikim zama-njem spremljali izvajanje posameznih točk telovad-nega sporeda. Na sporedu je bil tudi slavnostni govor oblastnega poslanca Hrastelja, ki je v ži-vahnem tonu prikazal velike naloge orlovstva.

□ **Doma.** Včeraj ob 22 so prispeli v Maribor dečki, ki so letovali mesec dni v Kaštel-Lukšiču pri Splitu. Kako so dečki zadovoljni in kako se jim je dobro godilo je že poročal g. prof. Fink pred ne-davnim v našem listu. Včeraj pa so se vrnil do-mov zdravi, veseli, zagoreli in korajžni. Na kolo-dvoru so pričakovali svoje sinčke skrbni starši in še drugi Mariborčani. Svidenje je bilo prav pri-srčno in ganljivo.

□ **Razstava mladinske literature** ob priliki le-tošnje glavne skupščine vsega učiteljsstva naše dr-žave v dneh 11. do 13. avgusta v Mariboru bo zelo zanimiva. Zbirko mladinskih knjig so poslala že vsa večja založništva iz Beograda, Sarajeva, Za-greba in Ljubljane. Knjige bodo izložene pod na-slovom: »Kaj čita jugoslovanska mladina«. Vse, ki se zanimajo za mladinsko literaturo, opozarjamo že sedaj na to prvo razstavo mladinske knjige pri nas. Založništva, ki bi tudi rada razstavila mladinsko knjigo, prosimo, da pošljejo tozadevna izdanja na naslov Učiteljskega društva v Mariboru. Ko-roševa ul. 5-II.

□ **Opozorilo trgovcem in obrtnikom.** Tukajšnji policijski komisariat je že svoj čas izdal vsem obrtnikom in trgovcem, ki imajo svoje obratne in prodajne lokale v prtiličju, poseben nalog v tem zmislu, da morajo prilepiti na vrata poseben listek z naslovom gospodarjevim oziroma z naslovom tiste osebe, ki so ji poverjeni ključji lokala. To zahtevajo varnostni oziri pred raznimi nesrečami, ki se lahko pripetijo (ogonj, lahko počti vodovodna cev itd), ker se sicer mora v teh slučajih udreti v lokal; pri tem pa trpi škodo lastnik trgovine ali obrata. V zadnjem času pa je policijski komisariat opazil, da mnogoštevilni interesi te odredbe ne izvajajo dasi gre pri tem za njihovo lastno korist. Vzrok temu so mnogoštevilne spremembe posesti, preselitve itd. Vendar pa policijski komisariat opo-zarja vse prizadete trgovce in obrtnike, ki nimajo omenjenega naslova prilepljenega na vratih lokala, da to nemudoma store.

□ **Rekord.** Tekom nedelje je tukajšnja re-šilna postaja intervenirala v 14 slučajih, kar go-tovo predstavlja rekord in kar dokazuje, da je še eden rešilni avto nujno potreben. Upajmo, da se bo znana carinska zadeva glede novega rešilnega avta čimprej rešila v ugodnem smislu.

□ **Novo olepševalno društvo** se je ustanovilo preteklo nedeljo v Studenčih pri Mariboru. Ustan-ovni občni zbor se je vršil ob veliki udeležbi v prestopih g. Senice. Novoustanovljenemu olepše-valnemu društvu se bo nudila lepa prilika, da iz-važa svoj prepotrebni program v tem delavskem kraju, ki je bil doslej v tem oziru gotovo zane-marjen.

□ **Hvala bogu** — deč. Suša je že grozila, da bo vse uničila. Posebno so tožili vrtnarji v Koro-škem in Meljskem predmestju, ki so morali na vso moč zalivati zelenjavo, da je ni uničila stra-hotna suša. V nedeljo okoli 10. ure je Maribor-čane, ki so prišli z vlakom nazaj v Maribor — bili so na izletih, prireditvah itd. — pozdravil prvi deček. Okoli polnoči pa je prihrula nad Ma-ribor nevihta ob treskanju, bliskanju in grmenju; v trenutku je nastala popolna tema po vseh ma-riborskih zabaviščih, ker se je tok prekinil. Dež je lil preko cele noči kakor iz škafe in kakor izgleda, se bo topot držal delj časa. Suša je namreč bila prištila s tako silo, da so mnogi Mariborčani že morali po vodo v — Dravo.

□ **Zhlaznela je nenadoma** 47 letna posestnica Terezija W., stanujoča v Studenčih, Kralja Petra cesta 54. Revico so prepeljali v bolnico.

□ **Delo dobijo pri tukašnji Borzi** dela: 3 mi-zarji, 4 pomožni delavci, 10 hlapcev, 12 viničarjev, 2 gozdna delavca, 1 klepar, 1 kamnosek, 4 sodarji, 2 kolarja, 4 tesarji, 1 mesar, 1 čevljar, 1 pekovski pomočnik, 1 šofer, 1 hišni sluga, 2 elektromonter-ja, več vajencev (kolarske, mesarske, soboslikar-ske, tapetniške in sodarske obrti), 3 služkinje, 6 kuharic, 1 hotelska kuharica, 2 šivilji (vajenki), 8 šivilj, 1 frizerka, 1 prodajalka s kavci.

□ **Kar iz zasede ga je napadel.** Ko se je vra-čal predvčeršnjem zvečer domov 19 letni tkalec Josip Gradnik, ki stanuje v Novi vasi, ga je na Betnavski cesti kar na lepem, nepričakovano ter iz zasede napadel neznanec ter ga z nekim topim orodjem tresnil po glavi, nato pa jo urno odjadral proti Jezdarski ulici. Napadencu je identiteta prvo po-moč rešili oddelek; napadalčeva identiteta se ni mogla ugotoviti. Bržkone je osebno maščevanje.

□ **Policijska kronika beleži** pet aretacij. Are-tirane so bile Ana H., Marija M., Roza J., Ivana G. in Marija R. — vse radi vlačugarstva in prostitu-cije. Prijavljenih je bilo več slučajev in sicer radi telesne poškodbe 1, ogrožanja telesne varnosti 1, nedostojnega vedenja 1, cestno policijskega reda 1, goljufije 1, autopredpisov 3 in izgube 2.

□ **Skrivnostna uta.** Noč ima svojo moč — dobro! Ljudje so pa vrh tega včasih malo šalji in navzlic vsem predsodkom gredo ponoči lepo ven v zlato naravo, da živjajo njeno lepoto. Ni treba posebej naglasiti, da takole mimogrede marsikaj opazijo. Ponočni šetanci pripovedujejo že nekaj dni sem, da se v bližnji Betnavske ceste nahaja na ne-kem travniku skrivnostna uta, ki v ponočnih urah kar oživi. Glede dogodkov v notranjosti utice se med kolonisti veliko šepče in vlada v tem oziru še nejasnost. Popolna jasnost pa je že glede nekaterih ponočnih romarjev k tej utici, ki ležijo v njeni bli-žini, oboroženi dobodra z buteljkami. Izkazalo se je, da gre za delavce, ki so zaposleni pri gradnji de-lavske kolonije in ki prebijejo noč na omenjenem travniku ter v bližini tajinstvene ute, ne da bi šli lepo domov spat. Vedeli smo že marsikaj glede vsega tega in policija se je tudi že lotila zadeve z vso potrebno natančnostjo. Upamo, da bodo mero-dajni činitelji kmalu napravili tukaj red, da ne bo omenjena uta prebivalcem Betnavske in sosednjih ulic v opravljeno zglodovanje.

□ **Aretirani so bili:** Alojzija C. radi nepla-čane napitka, Franc B. in Alojzj K. radi pre-tepa, Ivana M. radi nespodobnega vedenja, Alojzj R. radi razgrajanja, Marija K. in Ana P. radi vlačugarstva, Marija D. radi zlobne poškodbe tu-je lastnine in Arif I. radi prodaje sladoleda.

Celje

□ **Za Orlovski dan v Petrovčah.** ki se vrši dne 15. avgusta, se vršijo velike predpriprave. Dočim je bila dne 15. julija Dobrišavas priča ogromne aktivnosti slovenskega ljudstva v boju zo-per nemoralno in blatenje slovenstva, bo 15. av-gusta priča mogočnega mladostnega stremljenja po samozapolnitvi in čim vestnejši pripravi kršćan-ske mladine za naloge in življenje.

□ **Prihod westfalskih otrok.** Z vlakom, ki dospe danes ob pol 3. uri popoldne v Celje, do-spejo tudi oni otroci naših westfalskih rojakov, ki izstopijo v Celju. Družine, ki so se zavezale te otroke sprejeti, se naprošajo, da prevzamejo otroke na kolodvoru.

□ **Za nemško šolo?** Že pred tedni smo za-vzeli odločno stališče proti akciji, ki so jo pričeli celjski Nemci in nemškularji za ustanovitev nem-ške osnovne šole odn. za otvoritev popolnoma nem-ških vzgojnih. Kljub takratnemu našemu opo-zorilu so Nemci nadaljevali z zbiranjem podpisov za nemško šolo in slednjič predložili potom svo-jega nemškega gospodarstvenika oblasti tudi tozadevno zahtevo. Ker je na podlagi njihove vlo-gne celjsko okrajno glavarstvo povabilo vse, ki so s svojim podpisom zahtevali nemško šolo, v svoje urade, da ugotovi narodnost staršev in se je pri tej priliki izkazalo, da ogromna večina podpisni-kov ni le slovenske narodnosti, temveč da ogrom-na večina tudi ne zahteva nemške šole, temveč samo prilike, da se njihovi otroci priuče tudi nem-škega jezika, je zadnja »Cillier Zeitung« napisala celj dolg uvodnik, v katerem skuša postopano okrajno glavarstvo prikazati kot nezakonito. Raz-umemo to vpitje. Le vsled modrega postopanja okrajnega glavarstva je bilo mogoče ugotoviti, da so se Nemci hoteli poslužiti slovenskih ljudi, da bi na zunaj dokumentirali nemstvo Celja in oko-lice. Naj raje »Cillier« pove, s kakimi sredstvi so njeni ljudje zbirali podpise, zbirali celo od takih, ki niti sami pisati ne znajo. Ali smatra našo prosvetno upravo resnično za tako naivno, da bo mirno pristupila, da bo par celjskih Nemcev vsled svoje gospodarske moči namreč vzgajati narodne odpadnike? Da gre celjskim Nemcem le za to, da umetno zvišajo napram javnosti svoje odmirajoče

število, kaže dovolj jasno prvotno besedilo izjave, ki so jo podpisali starši. V tej izjavi namreč ne zahtevajo le nemške šole, temveč se izjavljajo tudi za nemško narodnost. Kasneje so tozadevni pasus izpustili, ker so menda Nemci sami spoznali ne-vzdržnost take izjave.

□ **Polovična vožnja za hmeljske obrabce.** Gotovi elementi se poslužujejo dejstva, da letos za hmeljske obrabce še ni dovoljena znižana vožnja, in agitirajo proti SLS, češ da so njeni poslanci ne-brigajo za tako važno zadevo. V vseh časopisih je stalo, kdaj se je sestavljal pravilnik za vozne ugodnosti. Ali je Hmeljarsko društvo takrat kaj ukrenilo, da bi se za obrabce a priori določila znižana vožnja? Kolikor vemo mi, ni društvo ta-krat storilo ničesar. Najmanj, kar bi bila njegova naloga, bi bilo, da na to pereče vprašanje opozori naše poslance. Stori se, da vsi potrebni koraki, da bodo letos obrabci deležni vozne ugodnosti. Ve-deti pa je treba, da na tem Hmeljarsko društvo ne bo imelo absolutno nobene zasluge.

□ **Tri tatvine.** Ni še dolgo tega, ko je bila aretirana Marija K., ker je kradla poljske pridel-ke. Prošlo soboto pa so jo že zopet zasačili, ko je z njive posestnika Krušiča na Lavi kradla v dru-žbi nekega moškega kumarca, fižol, solato in krom-pir in povzročila okoli 150 dinarjev škode. Poleg kazni čaka Micko tudi izgon iz celjskega policijskega okoliša, ker je le preveč razvajena tatica. — Albina Plevnik na Glavnem trgu je hotela sčrtati pišče za kosilo. Zaklano in običeno pišče je spravila v klet, odkoder ji je pa »neznanokame« izginilo. — Pred dnevi se je Ana B. kopala v tu-kajšnjem ženskem kopališču. Kako je mogla biti tako nerodna, da je pustila svojo ročno torbico na stopnicah kopališča, menda sama ne bi znala po-vedati. Ko je torbico zopet pobrala, ni več bilo v njej bankovca za 100 avstrijskih šilingov ter 15 di-narjev našega denarja, dočim so drugi predmeti v torbici ostali nedotaknjeni.

□ **Vzorna stanovalca.** Pri gostilničarju Re-beršaku v Klavni ulici sta stanovala krojaški mojster Josip Klun in krojaški pomočnik Jernej Lupej. Na stanovalni in hrani sta se temeljito za-dolžila. Klun za 7900 dinarjev, Lupej pa za 1300 dinarjev. Čas je že bil, da bi dolgove enkrat po-ravnala. Mesto tega sta v noči od 1. na 2. avgust povežala svoje culice in jo popihala.

Tako lovi muhe

AEROXON

z zaponcem

najboljši muholovec na svetu

Cena 1 dinar

Dopisi

Jesenice

Mesto v zapor čez mejo. I. Gorjanc, stanujoč na Javorniku št. 93 in Marija Pivk, tov. delavka, stanujoča istotam, doma v Poljanski dolini, bi imela iti včeraj v dveletni zapor radi veriženja. eMsto v zapor sta jo pa v noči od četrtka na petek popihala čez mejo.

Nagla smrt je doletela v nedeljo M. Novak, ženo zidarskega mojstra. Ob pol je bila še na dvorišču, ob petih so jo pa našli mrtvo.

Trbovlje

Pomanjkanje prostorov za potnike na kolo-dvoru. Vsled stalno naraščajočega prometa se je dotok potnikov zelo dvignil. Pri tem pa se je iz-kazalo, da je čakalna III. razreda premajhna, dočim je čakalna I. in II. razreda za širšo pu-bliko zaprta. Vsled tega so potniki primorani už-i-vati vse dobrote poletne vročine, dežja, zime in drugih elementarnih neprilic na prostem. Naj bi se napravil pokrit peron!

Otroci iz Vestfalskega se pripeljejo v Trbov-lje v sredo, dne 8. t. m., popoldne ob pol 2. uri. Tisti sorodniki in drugi, ki prevzamejo otroke, naj pridejo ob tem času na kolodvor. Obenem se vabi tudi ostalo občinstvo k sprejemu.

Višnja gora

Proslava 450 letnice obstoja mesta Višnje gore se je zelo lepo izvršila. Ob pol 9. uri je bil sprejem gostov na kolodvoru, nato obhod po me-stu, ob pol 10. uri pa sv. maša v mestni cerkvi. Po sv. maši je oblastni poslanec gosp. Erjavc predaval o zgodovini mesta Višnje gore. Po slavnostnem predavanju je društvena godba zaigrala narodno himno, katero je ljudstvo odkrito poslu-šalo. Pri vseh vlakih je društvena godba z gasilci sprejela došle goste. Ob 1. uri se je pričela veseli-ca na starem gradu pod košatim drevjem. Po dohodu vseh gostov je načelnik g. Omahen po-zdravil vse došle goste, pojasnil pomen slavnosti, ter jim želel najboljšo zabavo. Gasilno društvo, ki je to slavnost priredilo z velikim trudom ne-katerih članov, posebno g. načelnika, bo imelo precej dohodka, da si bo odpomoglo iz dolga, ki ga ima še na pred kratkim časom nabavljeni mo-torni brizgalni. Vsi gostje so bili najbolje postre-ženi in zelo dobre volje. Vsak je imel tudi pri-ložiti piti iz prave starinske polžve lupine, kar drugokrat ni bilo še nikdar na razpolago. Raz-kazovalo se se tudi razne druge starine, kakor za-stava iz turških časov, katere en del je odtrgal sovražnik, pri napadu na višnjegorski grad, po-tem palica, ki so jo imeli svoječasni rihterji, ko so sodili ter ob razglasu sodbe obsojenca po glavi udarili. V 260 letih je bilo v Višnji gori 17 na smrt obsojenih. Višnja gora ima zelo lep velik arhiv, ki ga bi bilo vredno obelodaniti. Višnje-gorci pravijo, da bodo stolp, ki so ga na starem gradu napravili, še obdržali, kjer je z njega zelo lep razgled po celi Kranjski. To bo nekaj kot na-lasč za Ljubljance. Ob nedeljah se bodo dobila na stolpu tudi okrepčila. Gasilno društvo je za-ložilo tudi v brošurami knjižici zgodovino višnje-gorskega mesta, ki se prodaja tudi po knjigarnah v Ljubljani.

1901

Sveta življenje in vrvenje

Ali ostane Amerika »suha«?

Prihodnje predsedniške volitve v Združenih državah se bodo vršile v znamenju prohibicije: zanjo ali proti njej. Vendar je pa položaj izredno zapleten, kajti tako republikanska kakor demokratična stranka sta na svojih kongresih sprejeli v svoj volivni program čisto jasne in odločne sklepe za prohibicijo. Tostvarni sklep republikanske stranke slove:

»Ameriško ljudstvo je na način, ki ga predpisuje zakon, dodalo ustavi Združenih držav 18. amandement. Republikanska stranka se obvezuje in obvezuje svoje volivce, da se ta ustavna določba varuje in strogo izvaja.«

Izjava demokratične stranke ni nič manj jasna: »Govorec v imenu narodne demokracije, obvezuje zbor demokratično stranko in njene volivce, da v poštenem prizadevanju izvršujejo 18. amandement, prav tako kakor vse ostale zakone in določbe federalne ustave, ki se nanj nanašajo.«

Iz tega je razvidno, da zastopata obe stranki nasproti prohibiciji popolnoma enako stališče ter bi torej v tem pogledu med njima ne moglo biti boja. Toda stranki sta eno, njuna načelnika pa drugo. In tu gredo pota narazen. O tem poroča Stephane Lauzanne v pariškem »Matinu«:

»Herbert Hoover, načelnik republikanske armade, je v vprašanju »suše« popolnoma edin s svojo armado. Bil je ves čas prepričan prohibicionist. Še meseca septembra 1925, o priliki prve konference glede dolgov v Washingtonu, mi je izjavil: »Današnje prospevanje Združenih držav pripisujem prohibiciji. Vse je odvisno od produkcije, a človek ki ne pije, proizvaja več nego človek, ki pije. Odkar ne more več piti, proizvaja ameriški delavec več nego preje. Statistika mojega urada je točna in nevarljiva. Ta statistika kaže, da

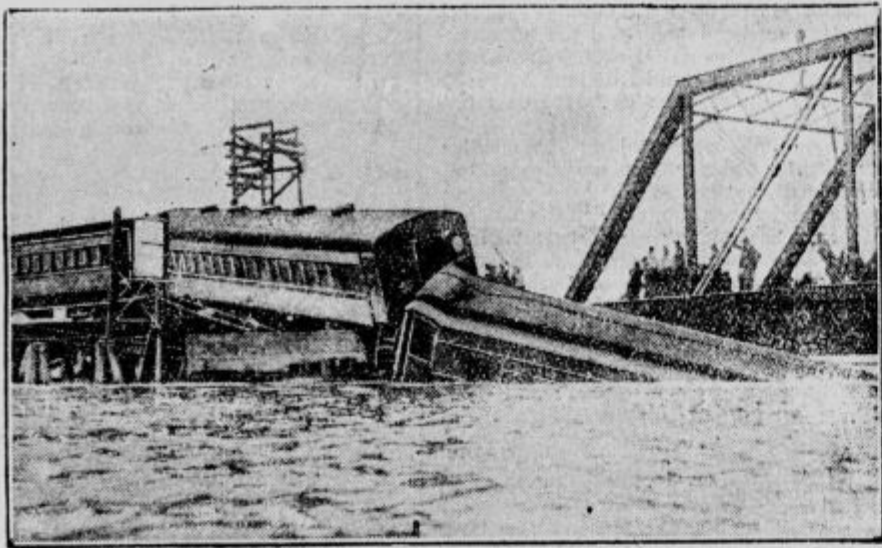

Ramon P. Negri.

mehikanski poslanik v Berlinu, kandidat za predsedniško mesto mehiške republike. Novizvoljeni predsednik Obregon je bil umorjen, dosednji predsednik Calles najodločneje odklanja nadaljno izvolitev, a 1. decembra t. l. poteče sedanja predsedniška doba. Zato je pričakovati, da se nove predsedniške volitve v kratkem razpišejo.

načelnik demokratične armade. Zanj znameniti 18. amandement ni drugega, nego zakon hinavščine, laži in korupcije. Ta zakon je atentat na osebno svobodo, zavajalec k goljufiji, povzročevalec socialnih neredov, podpihovalec za kupovanje in prodajanje vesti. Kot zasebnik in kot javen uradnik sovraži ta zakon.

Ko je demokratična stranka dne 29. junija t. l. imenovala Smitha za svojega kandidata na predsedniško mesto, je Smith podal naslednjo izjavo: »Če hoče ljudstvo, da mu služim kot predsednik Združenih držav, da

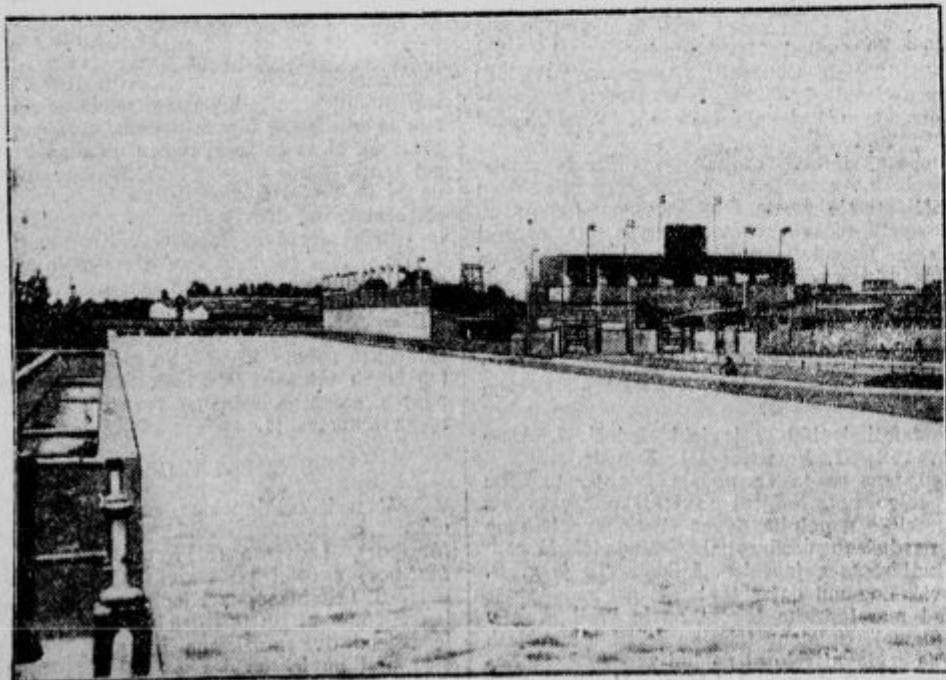
Železniška nesreča na Long Islandu.

Električni vlak, ki je prihajal iz Newyorka, je zavozil na premakljivi most v Jamaica Bay, še predno je bil most popolnoma sklenjen. Vlak je padel v vodo. Smrtnih žrtev na srečo ni bilo, pač pa 9 težko ranjenih, 250 pa lahko.

je začela narodna produkcija rasti s tistim dnem, ko so stopili v veljavo zakoni o prepovedi alkoholnih pijač. Par tednov kasneje je izjavil Hoover: »Če se postavim na stališče produkcije in narodnega blagostanja, potem ne more biti dvoma, da je prohibicija svojo pravdo dobila.« — Meseca februarja letos pa je pisal Hoover senatorju Borahu: »Nikakor nisem za odpravo 18. amandementa, marveč nasprotno za učinkovito, krepko, iskreno izvrševanje zakona. Kdorkoli bo izvoljen za predsednika, bo imel sveto dolžnost, da nadaljuje pot, za katero smo se zavzeli. Naša dežela se je lotila velikega gospodarskega in socialnega poizkusa, ki ima plemenit namen in je dosegel znatne uspehe. Ta pot se mora nadaljevati do konca.«

Čisto nasprotno stališče pa zavzema Alfred Smith, guverner države New York,

varujem in branim zakone in ustavo, bom držal svojo besedo do skrajne meje svojih moči, brez pridržka in brez umikanja. Vendar pa sem trdno prepričan, da je treba temeljnih izprememb v odredbah glede narodne prohibicije. Vem bolje nego kdorkoli drug, da more te izpremembe izvršiti le ljudstvo po svojih zakonodajalcih, ki jim poveri to nalogo; toda ravno tako sem pa prepričan, da je dolžnost načelnika, ki ga izvoli ljudstvo, da opozori na pot, ki bi utegnila dovesti do docela nemogočega položaja. Če hočemo biti odkritosrčni nasproti samim sebi, moramo priznati, da prevladuje po vseh deželah korupcija javnih funkcionarjev, goljufija in nezakonitost. Ne da bi se hoteli povrniti h krčmam, ki morajo ostati mrtva ustanova, moremo uporabljati enostavno demokratična načela self governmenta, zagotoviti resnično zmernost,

Plavalisce na Stadionu v Amsterdamu, kjer se bodo vršile olimpijske »mokre« tekme.

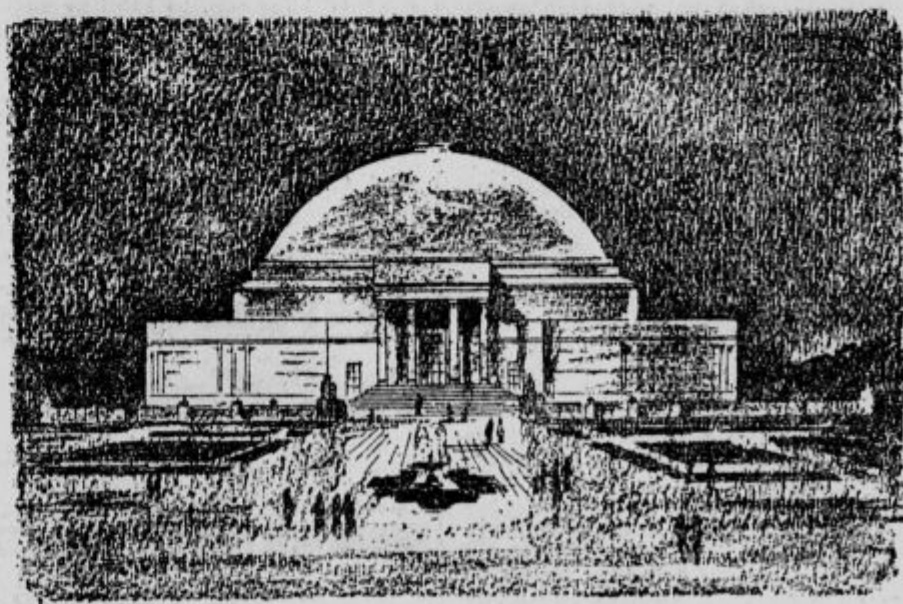
spoštovanje zakona in odpraviti sedanje sramotnosti.«

S to svojo izjavo se je postavil Alfred Smith v nasprotje ne samo s suhaškimi puritanci, marveč tudi z najzvestejšimi in najzanesljivejšimi elementi svoje lastne armade. Kajti južne države: Karolina, Virginija, Georgija in Texas so glavni stebri demokratične stranke, obenem so pa tu tudi najbolj goreči pristaši prohibicije. V teh državah so izvajali prohibicijo, še predno je bila vpisana v ustavo in smatrajo vzdržnost v pijači kot prvo čednost.

Vendar je pa moč moža, ki pove, kar misli in ki hoče, kar pove, danes v Ameriki tako velika, da se mu klanja tudi »suha« Amerika, čeprav je vzbudil ves njen srd. In dne 7. novembra bo med glasovi za Alfreda Smitha koma manjkal kak demokratični glas.«

Carjeva hči toži finsko državo

Velika kneginja Ksenija, hči carja Aleksandra III., toži v svojem imenu in v imenu svoje matere, carice vdove Marije Feodorovne in svoje sestre, velike kneginje Olge, finsko državo, da jim vrne posestva, ki so bila osebna last carja Aleksandra III. Tožiteljica se sklicuje na to, da je bil ta posestva, med katere spada tudi znani sanatorij Halila, kupil car Aleksander za nekaj stotisoč rubljev. Kupčijo je izvršil carjev zasebni prvi kancler pl. Rennenkampf. Kupna pogodba je nosila datum »St. Petersburg, 2. jan. 1892.«

Zeissov planetarij za Chicago.

ki so zanj napravili načrt arhitekti Schmidt, Garden in Erikson. Planetarij, ki bo nazorno pred- očeval vsa gibanja nebesnih teles, zgrade na enem izmed otokov na Michiganskem jezeru.

Proces velike kneginje vzbuja veliko zanimanje ne samo na Finskem, marveč tudi v Kopenhagenu, kjer živi carica vdova Marija Feodorovna. Stvar ima v rokah finsko sodišče v Nykirki na vzhodnem Finskem, kjer leže posestva. Po dorpatskem miru iz l. 1920. pripadajo finski državi vse bivše ruske državne nepremičnine na finskem ozemlju brez vsake odškodnine. Zato je izid sedanje pravde velike kneginje Ksenije odvisen od tega, ako se ji posreči dokazati, da so bile nave-

Dr. h. c. Wilhelm Koch.

bivši nemški državni minister, ki je bil te dni izvoljen za predsednika Mednarodne delovne zveze protestantskih delavskih organizacij. Izšel je iz delavskih vrst. Izvrševal je mnogo let mi-zarski poklic in deloval pri protestantskih delavskih organizacijah. V državni zbor je prišel leta 1919 na nemško-nacionalnem programu. V Marxovi vladi je bil železniški minister.

dene nepremičnine v okraju Nykirka resnično osebna last carja Aleksandra.

Finski poslanik v Kodanju, prof. Setälä, je podal v procesu naslednjo izjavo: Če bo velika kneginja dokazala, da je njen oče, car Aleksander, ona posestva kupil iz lastnih sredstev, potem bo finska država pač dolžna, da carjevemu dedičem prizna primerno odškodnino. Posestva sama s sanatorijem Halila vred pa ostanejo v vsakem slučaju last finske države; kajti v wiborskem okrožju ne more noben inozemec posedovati nepremičnin. Na lepem Nardskem rtiču so imele sploh mnoge petrograjske družine svoje vile in gradove, ki so jih po dorpatskem miru mogle ohraniti le na ta način, da so sprejele finsko državljanstvo. Ruski carji pa so imeli na Finskem sploh le malo zasebnih posestev. Kot »finski veliki knezi« so imeli sicer lovske dvorce in večje vile v krajih, kjer so se vršili vojaški manevri, toda vse te zgradbe so bile finska državna last. Tako je bilo tudi z velikoknežjo palačo

Ga. Radtke-Batschauer in gde. Dollinger v olimpijskem teku na 800 m. Zmagala je ga. Radtke v olimpijskem rekordnem času 2:22,4 min. To je bila prva nemška zmaga v Amsterdamu.

v Helsingforsu, kjer prebiva sedaj vsakokratni finski predsednik. Pravda velike kneginje Ksenije bo sprožila veliko zapletenih vprašanj. — Tako prof. Setälä. — Veliko kneginjo zastopa v procesu ugledni finski odvetnik Broofelt.

Bismark o Viljemu II.

V kratkem izidejo v Nemčiji Bismarckove »Misli in spomini« v prvotni obliki, ki jo je bil Bismarck pred objavo zelo omilil. Eno izmed črtanih mest, ki se nanaša na Viljema II., slove:

»Lahkota, s katero vsakega izkušenega služabnika, tudi če je dolgo občeval z njim kot s prijateljem, kakor n. pr. grofa Walderseeja, vrže čez krov, ni taka, da bi mogla ojačiti osebno vdanost... Sedanji cesar je nasproti najvdanejšim in najposobnejšim svojim služabnikom hladen do dna srca in vedno pripravljen, da jih brez odpovednega roka postavi pred vrata. S tem je iz medsebojnih odnosov izključeno vsako čustvo in gre le še za osebne želje, ki jih more okreten stremuh s svojo uljudno spretnostjo doseči. Obžalovati je le dejstvo, da pri takih dvornih stremljenjih dosega uspehe ljudje, katerih edina zasluga je nesramno prilizovanje, ki ga mečejo v obraz svojemu gospodu... Cesar rad spletkari z drugim razredom svojih služabnikov proti prvemu razredu.«

Pinee Ritola, ki je v teku na 5000 m zmagal svojega slovitega rojaka Nurmija; pretekel ga je za 5 m.

Za duha in srce

Michal Bobrznyski in njegova zgodovina Poljske

V teh dneh stopi v svoje 80. leto prof. dr. Michal Bobrznyski (izg. Bobžinski), eden izmed najboljših poljskih zgodovinarjev. Po dovršenih gimnazijskih in vseučilišnih študijah v svojem rodnem mestu Krakovu se je habilitiral na krakovski univerzi za docenta poljske pravne zgodovine. Poljska pravna zgodovina je zelo tesno zvezana s kulturno, gospodarsko in politično zgodovino poljskega naroda. Zato ni čudno, če je s poljske pravne zgodovine prešel k celotni zgodovini poljskega naroda. Napisal je celo vrsto razprav in večjih del, ki se tikajo pravne zgodovine in notranjopolitičnega razvoja poljskega naroda. Sodeloval je pri izdaji pravnogigodovinskih virov. Najvažnejše njegovo delo pa je njegov Pregled poljske zgodovine.

Bobrznyski je hotel podati najširšim krogom priročno knjigo poljske zgodovine, ki ne bi samo suhoparno naštevala zgodovinskih dogodkov in jih skušala okrasiti. Očrtati je hotel ideje, temelje in pogoje političnega in gospodarskega razvoja, ki naj bi objasnili vzroke rasti in napredovanja ter propadanja poljskega naroda in poljske države. Skušal je pokazati, kako so pretekli in sedonbi dogodki vplivali na velike osebnosti, ki so dajali razvoju in življenju poljskega naroda smer v svoji sedanjosti in bodočnosti. Tak njegov Pregled poljske zgodovine je izšel l. 1879. in je bil že v nekaj mesecih popolno razprodan, tako da je že l. 1880. izšla druga izdaja.

Ta knjiga je razburkala vso poljsko javnost. Zakaj Bobrznyski je bil prvi poljski zgodovinar, ki si je upal reči golo resnico in mirno pokazati na to, kar je dobrega pa tudi slabega v zgodovini in značaju poljskega naroda. Bobrznyski je prvi odkril gnojne rane na telesu poljskega naroda, ki jih ne obveže neobčutljivost z obkladki molka ali opravičila, ampak si jih najprej s trezno znanstveno kritiko ogleda in jim išče vzrokov. Ve, da to boli, a prepračen je tudi, da drugače ni mogoče najti pravega uspešnega zdravlila. Bobrznyski je prišel do zaključka: »Ne meje in sosed, temveč naš notranji nered je kriv, da smo izgubili politično samostojnost!« Glavna misel, ki se kakor rdeča nit vleče skozi celo njegovo delo, je ta, da je poljski narod sam zakrivil izgubo svoje samostojnosti in da je sam odgovoren tudi za vse svoje pregreške in da torej mora tudi sam v sebi iskati rešitev.

Kakor razdraženi sršeni so na surov način napadli prof. Bobrznyskega vsi poljski časniki brez izjeme. Pridružila sta se jim tudi znamenita poljska zgodovinarja prof. Szujski in prof. Smolka, ki sta bila mnenja, da narod ne sme spoznati svoje preteklosti v vsej nagoti, ker sicer izgubi samozaupanje in spoštovanje do samega sebe. Tem ugodnejše pa je sprejel njegovo zgodovino zunanji svet. Odlični ruski zgodovinar prof. K. Karjev je jo ugodno ocenil in jo po tretji izdaji sam prevzel in izdal leta 1888. v rusčini. V češčino jo je prevzel in ji napisal dodatek o dogodkih najnovije poljske zgodovine vseuč. prof. dr. Bidlo leta 1894.

Od tretje izdaje Zgodovine Bobrznyskega je preteklo že več kot 40 let. Bobrznyski, ki je bil leta 1885. izvoljen za državnega poslanca v dunajski parlament in za deželnega poslanca krakovega okraja v gališki deželni zbor ter je leta 1890. postal podpredsednik gališkega deželnega šolskega sveta, se je medtem tik pred svetovno vojno umaknil s politične pozornice. Njegova načela so začela zmagovali v poljskem zgodovinarstvu. Bobrznyski si je nabral političnihkušenj in imel priložnost s lastnimi očmi opazovati ogromne zgodovinske dogodke najnovije dobe. Zato je na splošno željo izdal za svojo osemdesetletnico v četrti izdaji svojo zgodovino Poljske in sicer pod naslovom »Dzieje Polski w zarysie« (Pregled zgodovine Poljske) I—II, Gebethner i Wolf, Warszawa-Kraków (brez letnice) str. 296 + 332. Dočim je v prvih treh izdajah končal z dogodki leta 1795., sega njegova Zgodovina v tej izdaji do leta 1921. Nalogo poljskega naroda v sedanjosti in bližnji bodočnosti vidi v ustvaritvi močnih državnih in družabnih temeljev, da bi se mogla Poljska

srečno rešiti nevarnosti, ki ji preti od Nemčije in Sovjetske države. Priznava velike sposobnosti, ki jih je pokazal poljski narod za svetovne vojne in zlasti po njej, ko je brez krvi in brez ogroženja javnega miru prevzel vlado, organiziral vojsko in finance. Zdi se pa mu, da so vodilni poljski krogi že ob sprejetju ustave leta 1921. padli v grehe stare Poljske in da je sedanji poljski sejm (parlament) samo nova izdaja sejma iz leta 1791.

Slovenci se resno trudijo za gospodarsko in kulturno zblizanje Slovanov in za njihovo cerkveno zedinjenje. Vedo, da je ena izmed največjih ovir pri delu ravno miselnost in pojmovanje zgodovine kakor so jo širili nasprotniki Bobrznyskega, njegova dela pa velik korak k slovanski vzajemnosti. Zato slovenski narod klje Bobrznyskemu ob njegovem vstopu v 80. leto in ob IV. izdaji njegove ephalne Zgodovine: Na mnogaja ljeta!

Akademski mislionski tečaj

(od 23. julija do 27. julija)

se je vršil tiho in mirno ob našem lepem Bohinjskem jezeru, pod vodstvom g. univ. profesorja dr. Ehrlicha. Zbrali smo se ne samo Slovenci, ampak tudi Hrvati so prihiteli, da prisostvujejo in pomagajo rešiti mislionskega problema. Bilo je vseh skupaj 35. Odprli so se nam jasni pogledi na ta veliki problem, ki je bil mnogim dosedaj precej neznan in nedočen.

Prepričali smo se tudi, da so poklicani, da se zanimajo za to mislionsko vprašanje, ne le duhovniki, ampak tudi katoliška laična inteligenca.

Vsi referati so bili dobro in izčrpno podani. Referirali niso samo Slovenci, ampak tudi Hrvati. Tako smo si izvolili formalno (Slovenci in Hrlič, Vital Vodusek, Tone Kroš, od Hrvatov pa P. T. Marković, g. dr. Gahsni, g. Dravčević. — Debatna je bila zelo obširna in je prinesla marsikatero zanimivo in plodne rezultate in resolucije. Tako smo si izvolili formalno (Slovenci in Hrvatje) odbor 5 članov, ki bo skrbel za propagando mislionske ideje, skušal pridobivati ljudi in delavce in pa tudi pripravil nadaljnje akademске mislionske tečaje. Predlog je bil, da se naj vrši kongres prihodnje leto v Bosni, ki je z etnološkega stališča zelo zanimiva. Sklenili smo tudi, da skušamo na naših univerzah osnovati mislionske krožke kakor ga imamo v Ljubljani.

Iz Bohinja smo šli skupno na Sv. Višarje počastiti Mater božjo, pokroviteljico mislionskega dela. D. L.

Knjige in revije

»Čase«, 1927/28, XXII. letnik, zvezek 6, ima sledečo vsebino: I. Razprave: O cerkveni avtoriteti. Dopnila in ponazorila. (Dr. Aleš Ušeničnik.) Delavski pokret in kršč. reforma družbe. (Dr. A. Gosar.) — II. Pregledi: Socialne misli. (Dr. A. Ušeničnik.) Iz moderne filozofije. (Dr. A. Ušeničnik.) — III. Slovo: Breceji, Čuda in tajne čitlenja. (A. Piskernik.) — IV. iz revij.

Jugoslavije v letnisi slunci je naslov polnim vtisom iz Jugoslavije, ki jih je napisal A. C. Nor, mlad romancier, in izdala založba Aventinum v Pragi 1928.

»Boj in zmaga«. Pravljica. Spisal Gustav Strniša, ilustriral Justin. Kot II. zvezek nove serije knjižnice »Svete vojske« je izšla knjižica s sledečo vsebino: V vasi Zeja primanjkuje vode. Mladi junak Tomažek najde po dolgi naporih v gorah vir, ki ga straži zmaj in ne dopusti, da bi vaščani napeljali vodo v dolino. Končno se Tomažek posreči ubiti zmaja in rešiti zakleto kraljico v gori ter vaščanom preskrbeti zdravo vodo mesto pogubnega žganja. Pravljica je zelo napeta in se bo mladini priljubila. Knjižica je bogato ilustrirana tako, da se čudimo, kako jo more nuditi založba za nizko ceno Din 5. Dajte ljubko knjižico mladini v roke: hvaljeva Vam bo za ta dar.

Bernarda Shawa »Kapitalizem in socializem, kazipot za inteligentno žensko«, izide v kratkem v nemškem prevodu pri Fischerju v Berlinu. Delo je zelo duhovito, kakor se razume pri Shawu — jako dobro je pogodil boljševizem — vsemu pa ni mogoče pritegniti, zlasti ne s krščanskega stališča.

Gospodarstvo

Direktni davki in doklade v maju

Dohodki iz direktnih davkov in doklad do znašali v mesecu maju v milij. Din (v oklepajih so številke za 1927): 146,6 (123,6), kar je za 7,2 več nego je predvideval proračun. Na posamezne vrste davkov odpade: 62,5 na direktni davek in doklade, 28,7 na izredne 500 % in 90 % doklade, 11,5 na invalidski davek, 5,3 na zborniške doklade, 17,0 na davek na poslovni promet, 11,5 na davek iz drž. služb, razmerja, 9,6 na davek iz priv. in samoupravnih služb, odnosov. — V obeh prvih mesecih tekočega proračunskega leta so znašali vsi dohodki direktnih davkov in doklad 246,0 (206,2) napram 278,9 po proračunu. Primanjkljaj znaša 32,9, lanske leto je znašal v istem času 78,1. — Davek na poslovni promet je znašal v maju 17,0 proti 18,3 v proračunu. — V vseh petih mesecih letos so znašali dohodki iz teh davkov 563,5 (526,0) proti proračunski vsoti od 705,4 (746,4), primanjkljaj je bil 141,9 (220,4). Skoro v vseh postavkah se kaže izboljšanje proti preteklemu letu. Tudi razlike med proračunskimi vsotami in faktičnimi dohodki so letos manjše, kar kaže, da je proračun letos realnejše sestavljen nego je bil lanske leto.

Letina v ljubljanski oblasti

Letina zgodnjih sadežev razen ovsa je bila v splošnem dobra: povprečni pridelek pšenice na ha znaša 10 stotov na ha, in je nekoliko večji kakor lani. Pridelek rži znaša v ljubljani. oblasti na ha 10 in pol met. stota. Letina ovsa pa je bila manj zadovoljiva in znaša pridelek na ha 8 stotov napram 10 lani.

Kar se tiče detelje in sena in otave z ozirom na to, da so zadnje košnje radi suše odrekle, glede količine precej slabši kakor lani, zato pa bo kvaliteta boljša. Tudi bo letos slame več kakor lani.

Krompir, koruza, fižol, proso, zelje, pesa in korenje kažejo radi dolgotrajne suše v splošnem slabo.

Zahteva po signiranju hmelja

Na anketah in konferencah, ki so se vršile letos z namenom organizacije hmeljske trgovine ter signiranja, se niso mogli interesi zediniti.

Opustila se je misel na obvezno signiranje hmelja, sprejet je bil zaključek, da se s fakultativnim signiranjem nadaljuje po starem zakonu.

Po avstrijskem zakonu iz l. 1907 se sme signirati kot južnoštajerski savinjski hmelj, le hmelj iz sodnih okrajev Celje, Vranksi in Gornji grad. Za hmelj iz okrajev Marenberk, Slovenjgradec, Velenje, Soštanj, Ptuj, Maribor, Konjice, Laško in Brežice pa ni nobenih določb v tem oziru. Zato se hmelj te provenienčne sploh ne more do danes signirati.

Ker pa nekateri tuji uvozniki hmelja zahtevajo signirano blago, nastanejo pri nakupu hmelja iz navedenih okrajev velike nepravilnosti za naše prodajalce, ki so drugim okrajem v tem oziru zapostavljeni in se ne morejo posluževati ugodnosti signiranja.

Prizadeži krogi zahtevajo vsled tega, da se tudi izvensavinjskemu hmelju prizna pravica do fakulta-

tivnega signiranja hmelja. Ukrepi v tem oziru so nujni, ker bliza se obiranje hmelja in treba bi bilo, da se našemu hmelju čimprej možnost, da se uveljavi na trgu, kakor to zasluži vsled svoje kakovosti.

Uvoz ogrskega sadja v Avstriji

Ogrska vlada podpira izvoz sadja, da bi povzdignila sadjerejo na Ogrskem, ki je preživljala vsled nizkih cen veliko krizo. Cela država je razdeljena na 54 produkcijskih okrajev, kjer se prideluje standardizirano blago. Za sadje veljajo znižani železniški tarifi; za transport so vpeljani posebni vagoni s hladilnimi napravami. Ogrska vlada ima v več mestih inozemstva tržne opazovalce, da jo informirajo o položaju. Vsi ti ukrepi so bili povod, da je uvoz sadja v Avstrijo in Nemčijo zelo narasel. Avstrijski sadjereji že čutiljo neprijetne posledice ogrskega uvoza. Dunajski trg je z ogrskim blagom kar poplavljen. V vseh vrstah sadja, razen pri bruskah in jabolkah, prevladuje uvoz. Ker tudi Jugoslavija uvaža večje množice sadja v Avstrijo, sadje iz Spodnje Štajerske gre po večini tja, je gotovo, da si bodo naši izvozniki vsled hude konkurence morali za svoj prostor na trgu boriti. Ta boj bi bil pa mogoče le z istimi sredstvi, kot jih uporabljajo konkurenti. Izboljšanje kvalitete standardiziranega blaga bo edino sredstvo za ohranitev in pridobitev kupcev. Brez tega ni računati z uspehi na trgu, čeprav smo v zadnji trgovinski pogodbi z Avstrijo dobili nekaj ugodnosti, ki se tičejo uvoza sadja v Avstrijo.

IZKAZ O STANJU NARODNE BANKE

z dne 31. julija 1928 (vse v milij. din.; v oklepajih razlika napram izkazu z dne 22. julija 1928). — Aktivna: kov. podlaga 357,3 (+ 4,1), posojila 1594,8 (+ 18,4), saldo razn. račun 373,2 (— 17,5); pasiva: bankovci v obtoku 5312,5 (+ 152,7), drž. terjatve 239,4 (— 147,7), razne obveznosti 678,2 (+ 48,5).

Živinska krma iz lesa. Nemški znanstvenik Bergins je izučel proceduro, po kateri bi se kemičnim potom pridobival sladkor iz lesa. V Zenevi je že ustanovljena tovarna, ki naj bi se pečala s tem načinom pridobivanja sladkorja. Ta sladkor ni uporaben za človeško prehrano, pač pa ga bi bilo mogoče uporabiti za krmo živine. Les bi se dal do 70 odstotkov izrabiti za sladkor, kakor so pokazali poskusi. Za države, ki morajo močna krmila uvažati iz prekomorskih krajev, bi bilo velikega pomena, če bi moglo iz domačih lesnih skladov producirati krmo. Bodočnost pa bo seveda šele pokazala, če se bo proizvajanje sladkorja za krmo živine izplačalo.

Trgovinski liste v Zagrebu se bo preselil v Belgrad. Tam bo začel izhajati s 1. septembrom pod imenom »Tribuna«.

Kisova kislina. Tovarne kisove kisline so zvišale ceno isti za 9 Din, tako da je cena sedaj 37 Din za kg (prej 28 Din).

Borza

Dne 7. avgusta 1928.

DENAR.

Devizni promet je bil danes precej slab. Največ prometa je bilo v devizah Berlin, Curih in Praga. Za London, Newyork in Trst je bilo privatno blago na razpolago, ostale devize je pa dala Narodna banka. Dunaj, London, Praga in Trst zaznamujejo mal dvig proti včerajšnjemu tečaju. Newyork je za malo popustil.

Otvoritev gostilne!

Ceni, občinstvu najvljudneje naznanjava, da sva otvorila z današnjim dnem

gostilno v Linhartovi ulici 4, ob Dunajski cesti

kjer nama bo mogoče cenjenim gostom vsak čas postreči z gorkimi in mrlzimi jedili in pijačami.

Točila se bodo najboljša štajerska, dolenska in dalmatinska vina, vsak dan sveže pivo v sodčkih ter raznovrstne žgane pijače in likerji.

Za obilen obisk se najvljudneje priporoča

Tinca in Vinko Pajk.

Razpis

Občinski urad v Rušah razpisuje za

razna popravila pri občinski ubožni hiši javno ofertno licitacijo

Pismene oferte je vložiti do 15. avgusta 1928 do 9. ure dopoldne v občinski pisarni v Rušah, kjer se tudi dobivajo potrebni podatki, pojasnila in ofertni pripomočki.

Občinski urad si pridržuje pravico, da eno ali drugo nameravanih del ne izvrši, ako bi stroški presežali v to svrhu v proračunu predvideni znesek.

Občinski urad Ruše, 6. avgusta 1928.

Župan: Mirko Gorišek s. r.

Dunaiski velesejm

(Wienermesse)

2. do 8. september 1928 (v rotundi do 9. sept.)

Posebne prireditve:

Tehnične novosti in iznajdbe. — Mednarodna pristanika razstava. — Reklamna razstava. — Dunajski modal salon za kožušarstvo. — Razstava živil in naslad. — Vzorčna razstava poljedelstva in gozdarstva.

Prvi avstrijski živinski sejem

(4. do 6. septembra 1928.)

Razstava plemenske živine. — Razstava klavne živine.

Razstava konj.

Brez vizumal

S sejmske izkaznice in potnim listom prost prehod čez avstrijsko mejo. Ogrski prehodni vizum se dobi proti predložitvi sejmskih izkaznic na meji.

Znatno znižane voznine na vseh jugosl. avstr. in ogrskih železnih in na Donavi, Jadranskem morju in zračnih progah.

Pojasnila vseh vrst kakor tudi sejmske izkaznice (po 40 Din) se dobe pri

WIENER MESSE A.G., WIEN VII.,

kakor tudi — dokler traja lipski jesenski sejem — pri informacijski pisarni v Leipzigu, Ottent. Messhaus in vseh častnih zastopnikih:

v Ljubljani: Avstrijski konzulat, Turjaški trg št. 4.

Zveza za tujski promet za Slovenijo, Aleksandrova cesta št. 8.

Josip Zidar, Dunajska cesta št. 31.

Devizni tečaji na ljubljanski borzi

7. avgusta 1928.

	povpraš.	pon.	srednji	sr. 6.VIII.
Amsterdam	2282,75	2288,75	2285,75	—
Berlin	1356.—	1359.—	1357,50	1357,50
Bruselj	—	791,79	—	—
Budimpešta	—	992,44	—	—
Curih	1094,10	1097,10	1095,60	1095,60
Dunaj	801,62	804,62	803,12	803.—
London	276,02	276,82	276,42	276,40
Newyork	56,825	56,62	56,925	56,93
Pariz	—	222,60	—	222,57
Praga	168,30	169,10	168,70	168,66
Trst	296,55	298,55	297,55	297,50

Zagreb, Berlin 1856—1859, Curih 1094,10 do 1097,10, Dunaj 801,62—804,62, London 276,02 do 276,82, Newyork 56,825—56,025, Praga 168,30 do 169,10, Italija 296,55—298,55.

Belgrad. — Berlin 1356—1359, Budimpešta 990,94—998,94, Curih 1094,10—1097,10, Dunaj 801,62—804,62, London 276,02—276,12, Newyork 56,82—57,02, Pariz 221,60—223,60, Praga 168,90 do 169,10, Trst 296,50—298,50.

Curih, Belgrad 9,13, Berlin 123,85, London 25,22, Newyork 519,50, Pariz 20,31, Praga 15,40, Italija 27,18.

Dunaj. Devize: Belgrad 12,45375, Kodanj 180,20, London 34,41, Milan 37,08, Newyork 708,80, Pariz 87,71, Varšava 79,48. Valute: dolarji 706,55, lira 37,35, češkoslovaška krona 21.—.

Praga. Devize: Lira 176,5, Belgrad 59,30, Pariz 132, London 163,875, Newyork 33,745.

Dinar: Newyork 175,75, Berlin 7,36, London 276,30.

VREDNOSTNI PAPIRJI

Ljubljana. vojna odškodnina 380 den., Celjska 158 den., Ljublj. kreditna 128 den., Kreditni zavod 170—175, Vevče 105 den., Ruše 265—285, Stavbna 56 den., Sešir 105 den.

Belgrad. vojna odškodnina 417,50—419, avg. 421, sept. 423—424, dec. 438—440, 7 odst. invest. posojilo 86,50—87, agrari 53,50—55,50.

Dunaj. Podon. savska-ladran. 82,50, Zivno 113,65, Hipo 7,15, Alpine 43,65, Greinitz 3,20, Leykam 9,40, Trbovlje 57,30, Ruše 32,50, Mundus 174.

BLAGO.

Ljubljana. Les: jelšovi neobrobjeni plohi od 2 m naprej, 40—80 mm monte fko vag. meja 1 vag. po 650; bukova drva, fko vag. meja 1 vag. po 21; letve in remeljni, smreka-jelka, 20x70 mm 38x88 mm, fko vag. meja, 1 vag. po 530. Zaključek 3 vagoni. Tendence nespremenjena.

Dež pridelki. (Vse samo ponudbe, slov. post., plač. 30 dni, dob. prompt.) Pšenica baš. nova 79—80 kg, 2%, 290—295, pšenica za avgust 297,50—300, za september 300—302,50, moka stara 0 g bl. fko Ljubljana, plač. po prejemu 520—525, moka nova 455—465, koruza 350—352,50, oves, nov, za avgust 265—270. Zaključek 1 vag. moke. Tendence nespremenjena.

Pridobivaite novih naročnikov!

Tridesetletna izkušnja dokazuje, da so čaše in aparati znamke za vkubavanje najzanesljivejši in radi tega najcenejši.

Tovarniška »WECK« pri (tvrdki)

„FRUCTUS“, Ljubljana, Krekov trg 10/1. Celje: Josip Jagodič. — Maribor: Karl Lotz.

Maline

kupuje

LOVRO SEBENIK

Ljubljana, Knezova ulica, Spodnja Šiška

Čudovito nizke cene! Iz-bira velika! Dvokolesa nova od Din 1000— naprej.

Sivalni stroji od Din 1400— naprej. Otroški vozički od Din 240— naprej. Motorji prav poceni. Pred nakupom si oglejte zalogo. — Prodaja na obroke — Ceniki franko.

„TRIBUNA“, F. B. L.

Ljubljana, Karlovska cesta številka 4.

PLANINA PRI RAKEKU

Okrožni zdravnik

dr. Stanko Perpar

od 10. avg. do 20. avg.

ne ordinira

Odvetnik

Dr. Stanislav Žitko

je otvoril odvetniško pisarno v LJUBLJANI

in jo je pridružil pisarni odvetnika

Dr. Marka Natlačena

na Miklošičevi cesti št. 8

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par ali prostor drobne vrstice 150 Din. Najmanjši znesek 5 Din. Oglasi nad 9 vrstic se računajo višje. Za oglaševanje strogo trgovskega in reklamnega značaja vsaka vrstica 2 Din.

Najmanjši znesek 10 Din. Pristojbina za šifro 2 Din. Vsakoglas treba plačati pri naročilu. Na pismena vprašanja odgovarjamo le, če je priložena znamka. Ček, račun Ljubljana 10.349. Tel. št. 23-28.

Službe iščejo

Dober delavec

išče službe na žagi, kjer bi se izučil žaganja, star 28 let, vajen vsakovrstnega dela na žagi. Ponudbe na upravo lista pod šifro »Delavec«.

Mizar

oženjen, želi mesto hišnika, kjer bi bil tudi po možnosti zaposlen kot mizar. Eventuelno gre tudi za vratarja v kako tovarno. — Cenj. ponudbe pod »Trezen, zanesljiv 35«, pošto ležeče, Celje.

Izprašan strojnik

in opekarski mojster, izučeni strojni ključavničar in železostrojar, ki je bil zaposlen v večjih parnih podjetjih in gradbenih obratih, zmožen vseh popravil in obnov v stroko spadajočih del, kakor tudi voditi večjo popravilno delavnico, želi spremeniti sedanje službeno mesto. Na razpolago dobra dolgotrajna izpričevala. Ponudbe na upravo lista pod šifro »Strojnik in opekarski mojster« 7286.

Službodobe

Gozdarja

z državno skušnjo sprejem na veleposestvu. — Istotam se sprejme strojnik, vešč vseh del na parni žagi in 2 partiji oglarjev. Naslov v upravi pod št. 7244.

2 pletilji

dobro izurjeni v vseh delih. Se sprejmeta takoj. Selo 41, pošta Moste pri Ljubljani.

Knjigovodja

zmožen vseh pisarniških del ter slov. in nemškega jezika, se sprejme v tovarni v bližini Ljubljane. Pismene ponudbe z navedbo zahtev pod šifro »Stalna služba« na upravo »Slovenca«.

Vajenca

za pekovo obrt, iščem. Pekarna Lopan, Celje.

TRGOVSKEGA POTNIRA

sprejme špecerijska trgovina v Ljubljani za Ljubljano in okolice. — Ponudbe na upravo lista pod »Trgovina« št. 7205

Kupimo

20.000 kg sena

zdravega proti gotovini kupim. Takojšnje ponudbe pod »Gotovina« št. 7252 na upravo Slovenca.

Maline

kupuje Lovro Sebenik, Ljubljana, Knezova ulica.

Jabolka

vseh vrst samo vagonsko količino kupuje za inozemsko trdiko. Ponudbe na pošto predal 1, Maribor.

Kupim

stojalo za sunko in stekleni nastavek za delikateso pod naslovom: »Dobro ohranjen« na upravo »Slovenca« pod št. 7259.

Koleselj

lahki, dvosedalni, polkredit in dobro ohranjen (Steyerwagerl) se kupi. Cenj. ponudbe na rudnik Trbov. premož. družbe v Laškem.

Prodamo

Žaga - samica

vodno kolo, ter vse malenkosti, ki spadajo k njej, napredaj. Poizve se Ljubljana, Stari trg 32 ali Studa pri Domžalah 24.

Lončeno peč

železno, 2 štedilnika, novo peč za kopalnico, več starih oken in vrat v dobrem stanju, proda F. Slamič, Ljubljana, Gospodarska cesta 6.

Cevi

ca. 500 metrov, 1", za zračni pritisk ali vodo, se ugodno proda. Naslov v upravi lista pod št. 7165.

Prodamo:

4 štedilnike, 6 peči, 10 vrat, 6 oken, 1 kopalno banjo in peč, 1 plinski štedilnik, 1 ograjo za balkon. — Sever & Komp., Ljubljana, Gospodarska cesta 5.

Moško kolo

dobro ohranjeno, poceni prodam. J. Kosmač. Taceen 75 pod Šmarno goro.

Stanovanja

Sobo

s posebnim vhodom oddam. Sv. Petra c. 44-I.

Še nekaj sob

po 10 Din za posteljo, ima na razpolago za mesec avgust Prometni odsek mesta Škofje Loke. Celodnevna hrana od 20 do 25 Din.

Stanovanje išče

miren zakonski par brez otrok, obstoječe iz 1-2 sobi, kuhinje ter ostalih pritliklin v centru mesta, po možnosti v bližini Jugoslovanske tiskarne. Ponudbe na upravo lista pod šifro »Mira stranka« št. 7271.

Prazno sobo

s posebnim vhodom takoj oddam. Novi Vodmat 62.

Stanovanje

štiri sob, enega kabineta, kopalnice in vseh pritliklin v središču mesta, se takoj odda. Ugodno tudi za urad. Naslov v upravi lista pod št. 7278.

Vnajem

Trgovski lokal

velik, za mešano trgovino na najlepšem kraju, se takoj odda v najem v Krškem s stanovanjem dveh sob, kuhinje in vsemi pritliklinami. Poizve se pri lastnici: Marija Zesser v Krškem.

Lokal

v Sp. Šiški na glavni prometnejši cesti, pripraven za različne prodajalne ali obrti, se odda takoj v najem. Poizve se: Celovška c. 50 v pisarni »Moslavina«.

Trgovski lokal

na Valvazorjevem trgu oddam. Ponudbe na upr. lista pod »Valvazor trg«.

Dijaki

Dijakinjo

sprejme bivša učiteljica v vso oskrbo. Naslov pove uprava lista pod št. 7282.

Pouk

Visoka tehniška in kolonial. šola

Početak 15. oktobra Inženjerski oddelki 2 in 3 leta, mehanika, elektrotehnika, kemija, industrija, avtomobilizem, trgovina, kolonije. — Istotako tudi pripraven enolet. oddelk. Ugodna in cena oskrba. Programi na zahtevo. 51 A Quai d'Amerscoeur. Liège (Belgija).

Denar

Bančni uradnik

želi vstopiti v podjetje s sodelovanjem (50.000 D). Ponudbe na upravo pod »Soudelzba« št. 7290.

Objave

Marko Kemény restaurator in mesar Gizela Kemény, roj. Rosenberger poročena M. Sobota v avgustu 1928

Razno

Vijoline

kitare, citre, strune in potrebščine kupite najbolje pri M. Musiču. Paviljon za dramskim gledališčem. Pripravite se!

Mlatilnice

slamoreznice, čistilniki za žito, kotli za žganjekuho in krmo vedno najceneje pri Fr. Stupici, Ljubljana, Gospodarska 1.

Trboveljski

cement, traverze, strešna lepenska, okovje za stavbe in pohištvo, cevi, pumpe, kopalne banje, kloseti vedno najceneje pri Fr. Stupici, Ljubljana, Gospodarska 1.

Volna in bombaž

za strojno pletenje in ročna dela dobite po najnižjih cenah pri PRELOGU, LJUBLJANA Stari trg 12 - Zidovska 4.

Jetika

se ozdravi, — zdravniški zavod dr. Pečnik-a, — v velikih gozdih — na goril, pošta Rog. Slatina.

V Mariboru

je najugodnejši nakup galanterije - drobnarije - parfumerije - papirja - pletenin - čevljarških potrebščin - motvoza - vrvskih in pletarskih izdelkov - na debelo in na dobro - pri DRAGO ROSINA, Vetrinjska ulica št. 26.

POZOR

p. n. graditelji novih vil in hiš!

Kdor hoče imeti lep in solidno izdelan štedilnik, naj ga naroči pri domači tiskarici Franc Kosmač, Jeranova ulica 5, Ljubljana. Splošno ključavničarstvo. Delo solidno! Cene konkurenčne!

Kašo.

ješprenj, ajdovo moko vedno svežo oddaja na dnevno veletrgovino A. VOLK, LJUBLJANA Resljeva cesta št. 21.

Drva

bukove in hrastove odpadke od parketov dostavlja po nizki ceni na dom parna žaga

V. SCAGNETTI

v Ljubljani, za gorenjskim kolodvorom.

France Izgoršek
Irma Izgoršek roj. Razboršek
poročena
Šmartno pri Litiji, 6. VIII. 1928

Opozorjamo na 'Mali oglasnik'

v našem dnevniku. — Poslužujte se ga ob vsaki priliki

Ljubljanski oblastni odbor.

Štev. 16.081.

V Ljubljani, dne 4. avgusta 1928.

Razglas

o I. pismeni ofertalni licitaciji za izvršitev adaptacijskih del za Kranjsko hranilnico v Ljubljani.

Ljubljanski oblastni odbor razpisuje na podlagi člena 86. do 98. zakona o državnem računovodstvu z dne 6. marca 1921 in njegovih spremembah in dopolnitvah prvo pismo

ofertalno licitacijo

za izvršitev zgoraj navedenih adaptacijskih del.

Licitacija se bo vršila dne

13. avgusta 1928 ob 11 dopoldne

v prostorih gradbenega oddelka oblastnega odbora v Ljubljani, Gosposka ulica 15, I. nadstropje. Istotam se dobivajo med uradnimi urami potrebni podatki, pojasnila in ofertni pripomočki proti vplačilu nabavnih stroškov.

Ponudene cene je svoječasno vpisati v uradni formular proračunskega popisa. Ponudbe je kolkovati s kolkom za 100 Din (priloge s kolkom za 5 Din). Ponudbe morajo ponudniki ali njih pooblaščenec izročiti na dan licitacije v zapечатnem zavitku z označbo: »Ponudba za prevzem adaptacijskih del za Kranjsko hranilnico v Ljubljani, ponudnik N. N.«, in sicer neposredno v roke predsednika licitacijske komisije med 10 in 11 dopoldne. Vsak ponudnik mora položiti kavcijo v znesku 10% ponudene vsote.

Kavcija se mora položiti pri oblastni blagajni v Ljubljani, Knaflejeva ulica 9, najkasneje na dan licitacije do 10 dopoldne, in sicer bodisi v gotovini, državnih vrednostnih papirjih ali garancijskih pismih, izdanih po denarnem zavodu v smislu čl. 88. zakona o državnem računovodstvu ter registriranih v smislu čl. 24. pravilnika za izvrševanje določil iz oddelka »B« »Pogodbe in nabave«.

Potrdilo o vloženju kavciji, o plačanih davkih za tekoče tromesečje, ter spričevalo o usposobljenosti za izvrševanje ponujenih del kakor tudi potrdilo gradbenega ministrstva, da se ponudnik sme udeleževati javnih licitacij predloži vsak ponudnik, obenem s ponudbo, predsedniku licitacijske komisije; pooblaščenec pa mora predložiti poleg tega tudi pooblastilo, da smejo zastopati trditi pri licitaciji.

Oblastni odbor si izrecno pridržuje pravico oddati delo ne oziraje se na višino ponujene vsote, oziroma vse ponudbe odkloniti brez vsake obveznosti.

Vsak ponudnik mora ostati v besedi 60 dni po licitaciji.

Ljubljanski oblastni odbor.

Predsednik oblastnega odbora:

Dr. Marko Natlačen, l. r.

Henrik Sienkiewicz:

Na polju slave

Povest iz časa kralja Jana Sobieskega.

»Vsa širna Poljska praznuje velik praznik a neznana roka že piše na zid: »M a n e... T e k e l... F a r e s!« Sedaj se razliva vino, kmalu se bo razlivala kri in solze. Ne vidim tega samo jaz, ne napovedujem tega samo jaz, a kaj pomaga slepu svečo pred očmi postaviti ali gluheemu pesmi peti...«

Nastopil je molk. Bratje so neprenehoma pogledovali zdaj drug drugega, zdaj pana Serafina. Bili so v vedno večji zadregi in slednjaj je zašepetal Luka:

»Vrag naj me vzame, če kaj razumem.«

»Mene tudi.«

»Mene tudi...«

»No, zaradi tega, da smo se parkrat napili...«

»Tiho bodi, ne govori mi o tem...«

»Pojdimo domov...«

»Pojdimo.«

»Klanjam se, gospod!« je rekel Marko, stopil naprej in se sklonil h kolenom pana Serafina.

»Kam pa?«

»V Lesničuvko. Bog nas pač ne zapusti...«

»Saj vas tudi jaz ne mislim zapustiti,« je odgovoril pan Serafin. »Samo srce mi je bilo polno bridkosti, pa sem ji moral dati duška. Le pojdite gori, gospodje, v sobe, počivat. Vam že pozneje povem, kaj da sem sklenil.«

Uro pozneje je velel napreči konje in se je odpeljal h gospodu župniku Vojnovskemu.

Tudi duhovnik je bil zelo ogorčen, ko je zvedel o funaštvih Bukojemskih, tupaťam se pa vendar ni mogel zdržati smeha. Saj je tudi on dolga leta služil pri vojaki, ni bil še pozabil na to in se je zdaj spomnil različnih doživljajev, ki jih je imel sam ali pa njegovi tovariši. Sicer pa bratom nikakor ni mogel odpustiti, da so zapili konje.

»Vojaki ga sicer večkrat polomijo,« je dejal, »a

to je vendar prehud. Kdor zapravi konja, se izneveri vojaškemu stanu. Bukojemskimi povem, da bi me veselilo, če bi jim maršalovo sodišče vratove zavilo. Tak vzgled bi že vplival na razgrajanje, o tem ni dvoma. A odkrito vam povem, gospod, da bi mi jih bilo žal, ker so vsi štirje fantje od fare. Že od nekdaj se spoznam na te stvari in vam lahko vnaprej povem, koliko je kdo vreden. Kar se Bukojemskih tiče — onim nevernikom, s katerimi se spoprimejo pri napadu v boju, bo pač trda predla. Kaj pa mislite početi z njimi, gospod?«

»Na cedilu jih seveda ne mislim pustiti, zdi se mi pa, da se jim drugič utegne isto zgoditi, če bi jih same poslal na pot...«

»Res je!« je pritrdil župnik.

»Zato mi je prišlo na misel, da bi šel sam z njimi in jih izročil naravnost ritmojstru. Ko bodo pri polku in v strogih rokah, si ne bodo več mogli dovoliti kaj sličnega.«

»Res je! To vam je imenitna misel. Spremite jih torej, gospod, v Krakov, kajti tam se bo zbirala vojska. Ha! Morebiti bi tudi jaz lahko potoval z vami. Na ta način bi lahko obiskala najina fanta in imela tudi kratkočasnejšo pot nazaj.«

Tem besedam se je pan Ciprianovič nasmešnil in rekel:

»Nazaj boste morali pač sami, prečastiti.«

»Zakaj pa?«

»Zato, ker pojdem tudi jaz k vojakom...«

»Ali je mogoče, da tudi vi vstopite k vojakom?« je zažudeno vprašal župnik Vojnovski.

»Da, pa tudi ne. Vse kaj drugega je namreč vpisati se v stalno vojsko in za vedno stati tam. Jaz pa se nameravam udeležiti samo te vojne. Res sem že star, a že večkrat so se še starejši od mene uvrstili med borce, če jih je poklicala Gradivova trobenta.* Poslal sem sicer sina-edinea, a za domovino ni nobena žrtve prevelika! Tako so mislili tudi moj oče in zato jim je naklonila domovina, naša mati, naj-

* Gradyw (Gradivus) je bil poljki Mars, bog vojne.

višje odlikovanje, ki ga je sploh mogla podeliti. Za njo dam tudi jaz zandji belič in magari že zadnjo kapljok krvi! In čeprav bi moral umreti — le pomislite, prečastiti, kje drugod naj si poiščem lepše smrti in večje sreče? Enkrat mora pač vsakdo umreti in ali ni bolje umreti na polju slave, poleg sina, kakor v postelji? sablje ali krogle kakor od boleznij? in vrh vsega še v boju za vero in domovino in zoper nevernike...«

Pan Ciprianovič je bil po teh lastnih besedah, tako ganjen, da je dvignil roke in pričel ponavljati: »Da bi Bog le dal tako, da bi le dal!« Župnik Vojnovski pa ga je objel, ga pritiskal na prsa in dejal:

»Da bi Bog tudi dal naši Republikli čim več takih ljudi kakor ste vi, gospod. Ni jih dosti, ki so toliko vredni, vrednejšega pa menda sploh nobenega ni. Gotovo se šlahiču bolj spodobi umreti na vojni kakor v postelji. Prej so tudi vsi tako mislili, zdaj pa imamo že slabše čase. Saj sta domovina in vera en sam velik oltar, človek pa je zrnce mire, ki mu je namenjeno, da pogori na čast temu oltarju... Vojna pa vam ne bo nov posel — kaj ne?«

Pan Serafin se je potrkal po prsih:

»Saj imam tukaj dokaj brazgotin od sabelj in strelav iz nekdanih let.«

»Tudi jaz bi rajši pohitel k polku, kakor tukaj poslušal, kaj so babnice nagrešile! Koliko jih je, ki pripovedujejo same neumnosti, kakor da so prišle v spovednico bolhe stresat. Kar kmet zagreši, je vsaj vredno spovedovanja... in kaj šele vojak! Že potem, ko sem oblekel ta-le talar, sem bil kaplan pri huzarskem polku pana Modliševega... Prav rad se spominjam onih časov... Med eno in drugo spovedjo takrat, če je nanesla prilika pograbil puško in odnesel tudi kako brazgotino... Ha! Mnogo kuratov bodo zdaj potrebovali. Prav rad bi odrinil še jaz, a župnija je velika, dela je vse polno, kaplan pa je malce neroden. Najbolj pa mi je na poti neki star strel. Že dolgo, dolgo je temu, kar sem ga dobil, pa mi še danes ne pusti več kakor eno uro ostati na konju.«

LJUBSKA KNJAZNICA iz založništva Jugoslovanske knjigarnice v Ljubljani: 23 zvezek: A. Sheehan, Nočing. Povest irskega delila. 24 Din. vez 32 Din - 24 zvezek: A. Marby, Hanka. Lubiško-slovenska povest. 22 Din. vez 30 Din - 25 zvezek: Haggard, Hri cesarja Montezuma. 32 Din. vez 42 Din - Stotek in njegovo burkasto hipnotenje. 14 Din. vez 22 Din. - 27 zvezek: Pregul, Otoci solina. 24 Din. vez 32 Din.

